

KAST IKKE BORT STEMMEN DIN!

Eller hvorfor det er bedre med
én fugl i handa enn 15 på taket

Gode råd til Oslo-velgere
fra Rød Valgallianse

Kjære leser!

Det som forandrer samfunnet, er ikke RV. Det er folk sjøl som forandrer det. For eksempel førte pornokampen til at stortingspartiene snubla i hverandres lovforslag i vår for å vise at akkurat de var intenst opptatt av kampen mot porno. Og på grunn av de homofiles kamp, ropte nå den ene etter den andre under behandlinga av «familiemedlinga» at de tenker på de homofile nærmest dag og natt. For tenk om de ikke blir gjenvalgt!

Sjøl om det er folks egen kamp som er viktigst, kan en RV-representant på Stortinget absolutt være et redskap for dem som krever en forandring!

Fordi:

— Vi vil ha fram folks hverdag! På Stortinget snakker de sjelden eller aldri om **folk**. Slike opplysninger som RV gravde fram om eldreomsorgen i Oslo, er det ingen andre som har brydd seg om. RV skal få behovene fram i lyset, og kreve tiltak. For midlene finnes!

— Vi skal snakke om kvinnene! Til hverdags er kvinnepolitikk og kvinnenes situasjon et ikke-tema på Stortinget. Mens kvinnene slites mellom lønnsarbeid og omsorgsarbeid, og arbeider mest og hardest i samfunnet, snakker stortingsfolka aldri om dette. Vi skal konfrontere dem med kvinnenes virkelighet!

— Sakene kommer lettere fram i pressa! Så lenge radio, TV og aviser fokuserer så sterkt på hva som skjer på Stortinget, er Stortinget en svært viktig plass å være. Vi oppsøkte nyhetsavdelingene i radio og TV med de nye, groteske fakta om eldre-
forts. 3. omslagsside

KAST IKKE BORT STEMMEN DIN!

Eller hvorfor det er bedre med
én fugl i handa enn 15 på taket

**Gode råd til Oslo-velgere
fra Rød Valgallianse**

Oslo juni 1985

STYRETS ÅRSBERETNING 2019

Årets hovedoppgave har vært å gjennomføre en grundig revisjon av styrets arbeid og å sikre at alle medlemmer har fått en god innføring i de ulike oppgavene som styret har ansvar for. Dette er gjort gjennom en rekke møter og utvalgte arbeidsoppgaver.

Godt råd til Oslo-vegger
fra Red Veiingene

Oslo juni 1999

Forord

Det er ikke mye som avgjøres ved et norsk stortingsvalg. Din innflytelse er høyst begrensa. Men du får i alle fall mulighet til å gi din stemme til det partiet eller den politikeren som du helst vil ha inn på Oslo-benken på Stortinget til høsten. 15 plasser står til disposisjon.

I dette heftet finner du en del opplysninger om hva ulike partier har gjort og ikke gjort med saker som er viktige for den jevne kvinne og mann i Oslo. Heftet gir grunnlag for å finne ut litt mer om hvem som virkelig forsvarer din sak og dine interesser.

Vi har tatt opp få saker i heftet. Det er ikke noe program fra Rød Valgallianse. Det tar ikke opp alt vi mener er viktig. Men hvis det kan gi litt konkret innhold i mange menneskers før-valgs-grublerier, da har det tjent sin hensikt.

Oslo RV's Valgkamp-ledelse

Oslo RVs kontor:
Gøteborggata 8, 2. etasje
Tlf. 37 86 77 eller 38 42 50
Postadresse:
Boks 211, Sentrum, Oslo 1

INNHold

Forord	s. 3
Kapittel 1 Bedre med en fugl i handa enn 15 på taket	s. 5
Kapittel 2 Høyrebølgen som ødelegger Oslo — hvor kom den fra	s. 7
Kapittel 3 3 hjertesaker som Gro og Kåre er veldig for	s. 14
3.1. Eldreomsorgen — høyest prioritert og flest løgner	s. 14
3.2. Og barnehagene	s. 24
3.3. Nærdemokrati — unntatt fra offentlighet	s. 25
Kapittel 4 Og den <i>store</i> hjertesaken	s. 29
Kapittel 5 Sannheta om «den store skattelettepolitikken»	s. 32
Kapittel 6 Med fagbevegelsen som melkeku — Oslo AP og fagforeningene	s. 35
Kapittel 7 Skal Oslo stille krav til staten?	s. 40
Kapittel 8 En nullskatteyter på skattesnyterjakt og andre saker	s. 43
8.1. Et aksjonsprogram mot skattesnyteri	s. 43
8.2. Når kapitalister krymper strømregninga	s. 44
8.3. SV, Venstre og RV — ulike syn på listesamband	s. 45
8.4. Oppheving av innvandringsstoppen?	s. 47
8.5. Høyre hindrer Sør-Afrika boikott	s. 47

1. Bedre med én fugl i handa enn 15 på taket

Stortingets Oslo-benk har 15 plasser. Hva gjør disse folkevalgte — for deg? Oslo kommune utarmes og politikerne i Rådhuset kappes om å være mest mulig lojale mot pålegg fra statlig hold. Hva har de 15 på Oslo-benken gjort med dette? Vi ser på noen få spørsmål og hva de 15 gjennom sin Stortingsopptreden har svart. Og vi sammenligner med RV's Stortingskandidat, Jorun Gulbrandsen. Det som er spennende ved Oslo-valget er om én av de 15 må avgi sin plass til Jorun.

1. Har hun/han fremmet forslag om å innføre 6 timers normalarbeidsdag?
 2. Har hun/han foreslått lovendring slik at Oslo slipper å betale ca. 560 mill. kr. hvert år til det statlige skattefordelingsfondet?
 3. Har hun/han foreslått fjerning av 80-ukersreglen slik at alle arbeidsledige får rett til trygd?
 4. Har hun/han foreslått å gjeninnføre statens plikt til å betale halvparten av driftsutgiftene ved sykehjem og andre helseinstitusjoner?
- Svarene fordeler seg slik, når vi tar utgangspunkt i hva representantene faktisk *har gjort*, og ikke hva de sier eller ønsker:

Wenche Lowzow, (uavh. tidl. Høyre)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Grethe Værnø, (Høyre)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Per Ditlev-Simonsen (Høyre)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Per Kristian Foss, (Høyre)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Annelise Høegh (vararepr. for Høyre som møter fast)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Børre Rognlien, (vararepr. for Høyre som møter fast)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Sveinung Lunde, (vararepr. for Høyre som møter fast)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Gro Harlem Brundtland, (Arbeiderpartiet)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Reiulf Steen, (Arbeiderpartiet)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Thorbjørn Berntsen, (Arbeiderpartiet)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Sissel Rønbeck, (Arbeiderpartiet)

1. Nei. (Men personlig er hun *for* 6-timersdagen)

2. Nei 3. Nei 4. Nei

Knut Frydenlund, (Arbeiderpartiet)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Elenore Bjarveit, (Kristelig Folkeparti)

1. Nei 2. Nei 3. Nei 4. Nei

Carl I. Hagen, (Fremskrittspartiet)

1. Nei 2. Nei 3. Nei! 4. Nei

Stein Ørnhøi (Sosialistisk Venstreparti)

1. Nei. (Men partilandsmøtet har nylig, mot partiledelsens stemmer vedtatt å gå inn for 6-timersdagen.) 2. Nei 3. Ja 4. Nei

Hvis **Jorun Gulbrandsen** overtar den 15. plassen på Oslo-benken vil hun gjøre følgende:

1. Fremme privat lovforslag om å endre arbeidsmiljøloven slik at normal-arbeidsdagen blir 6 timer.

2. Fremme forslag i løpet av høsten 1985 om at staten overtar hele finansieringa av Skattefordelingsfondet, slik regjeringa Nordli lovte i en Stortingsmelding i 1975.

3. Foreslå lovendring som fjerner 80-ukersregelen så alle arbeidsledige får rett til trygd.

4. Foreslå lovendring slik at staten blir forplikta til å betale 50 prosent av driftsutgiftene til sykehjem og andre helseinstitusjoner, slik 4 av partiene i Oslo bystyre har krevd.

For ordens skyld: Følgende personer *er* valgte Stortingsrepresentanter fra Oslo, men møter ikke på Stortinget så lenge de er medlemmer av regjeringa: Kåre Willoch (H), Jan P. Syse (H), Lars Roar Langslet (H) og Kåre Kristiansen (Kr.f.).

Men det ville ikke blitt noen forandringer på lista om vi hadde tatt med dem også.

2. Høyrebølgen som ødelegger Oslo — hvor kom den fra?

«Under Arbeiderpartiets styre er velferdssamfunnet bygd opp og bevart. For å finansiere skattelettelser blir velferdssamfunnet rammet.»

Dette prøver Arbeiderpartiet å hamre inn i oss. Men det er grunnleggende feil. Det er ikke slik at på den ene sida står velferdsamfunnets forsvarer, Arbeiderpartiet, og på den andre sida står de som vil rasere det, Høyre. Det riktige er at Arbeiderpartiet la opp til den raseringa av velferdsstaten og de kommunale tjenestene som Høyre seinere har fulgt opp. Langt på veg har de to partiene stått sammen om denne politikken i de ti siste åra.

Høyrebølgen, den er det Arbeiderpartiet som har skapt, og Høyre har fortsatt i Arbeiderpartiets spor.

- Arbeiderpartiets finansminister i 70-åra, Per Kleppe, innførte de skatte-reglene som skapte tusenvis av lovlige nullskatteyttere. Dette svekker kommuneøkonomien i en kommune som Oslo den dag i dag.

- Arbeiderpartiet begynte prosessen med å innføre egenandeler i helse- og sosialvesenet. I Brundtlandregjeringens langtidsbudsjett fra 1981 går de inn for større vekt på kommunale avgifter, gebyrer og priser.

- Arbeiderpartiet økte Husbankrenta og det alminnelige rentenivået drastisk, og raserte den sosiale boligpolitikken. Dette er en vesentlig årsak til at kommunenes utgifter til sosialhjelp økte med 120% fra 1980 til 1983, altså med 30% i året. I Oslo økte sosialhjelpsutgiftene med 30% i 1982, 49% i 1983, 45% i 1984 og trolig over 20% i 1985. I faste priser var dette en økning på 170% på 4 år.

- Arbeiderpartiet la planer midt i 70-åra om å redusere sjukehuskapasiteten, og gjennomførte en kraftig innstramming i kommuneøkonomien fra 1978.

- Arbeiderpartiets regjering uttalte om Oslos kommuneplan for 1980—1990 at Oslo ikke kunne regne med å komme gunstigere ut i sitt finansielle mellomværende med staten. Denne linja har siden vært fulgt av staten. Thorvald Stoltenberg satt i den Arbeiderpartiregjeringa, og han har også stort sett vært lojal mot sitt gamle vedtak som leder for Arbeiderpartiet i bystyret.

Kvelertak på kommunene

Mange norske kommuner er i en dyp krise. Oslo er en av dem. Hvordan ble det slik? Her er noe av bakgrunnen:

I en utredning fra Finansdepartementet i 1972 gikk en gjennom beman-

ningsnormene i helse- og sosialsektoren, og slo fast at de «virker under ett som urealistisk høye». Så fikk altså folk unødig godt stell på sjukehusene, og unødig rask ekspedering på legevakta? Nei, det var ikke derfor bemanningsnormene skulle senkes, men fordi helse- og sosialsektoren dro for mye arbeidskraft vekk fra den private sektoren, slik at det oppsto press på lønningene.

Kapitaleiernes behov lå til grunn for statens helse- og sosialpolitikk også for et drøyt tiår siden.

Det var nødvendig å bremse utbyggingen av helsevesenet, mente DNA-regjeringen. I St.meld. nr. 9 i 1974 gikk den inn for å redusere statstilskottet til helseinstitusjonene. Og fra 1/1 1977 ble statstilskottet til drift av sjukehus o.l. redusert fra 75 til 50% av utgiftene. Dette ble vedtatt *enstemmig* i Stortinget. Det var *ingen* opposisjon.

Fylkene fikk med ett slag fordoblet sine utgifter til drift av helseinstitusjoner. Virkningen var bråstopp i utbygginga. Mens bygging av helseinstitusjoner økte med 14,4% i året i 1972—76, var økningen bare 1,1% i 1976—79.

Ny kurs med Nordli fra 1978

Men den store omleggingen kom først fra januar 1978, da statsminister Oddvar Nordli la fram sitt «Tillegg til langtidsprogrammet 1978—1981». Det innebar en kraftig innstramming i kommunenes aktivitet. Finansrådmannen i Oslo regnet ut at regjeringas tiltak bare fra mars til september 1978 reduserte neste års Oslo-budsjett med 330 millioner kroner. Det var penger den gangen.

Statsminister Nordli holdt fast på denne linja i 1979 og 1980, og Gro Harlem Brundtland la seg på samme kurs i 1981. I innledningen til Langtidsprogrammet som DNA-regjeringen la fram våren 1981 blir det overordna målet beskrevet slik: «Vi må få bedre resultater av det vi satser av kapital og arbeid i næringslivet — produktiviteten må økes. Det koster, andre oppgaver må vike.»

Fram til 1978 var det en ubrutt utvikling at kommunesektoren økte sin andel av den disponible nasjonalinntekta. Dette har vært en naturlig følge av at veier, skoler, helsestell osv. er blitt bygd ut. Denne utviklinga ble snudd gjennom DNA-regjeringas nye politikk, slik tabellen nedenfor viser.

Kommunesektorens inntekter regna som prosentdel av disponibel inntekt for Norge.

1972	17,5%	1978	22,1%
1974	18,0%	1979	21,0%
1976	20,1%	1980	19,2%
1977	22,0%	1981	18,7%

(Kilde: NOU, 9/82 Kommunaløkonomisk styring)

Arbeiderbladet

Torsdag 2. juli 1981 Nr. 149 - Kr. 3.00 - Tlf. (02) 3 57 70

GRO: - IKKE MER Å HENTE

UTNYTT HELSE- PENGENE BEDRE

— Jeg ønsker å få dere til å forstå at det ikke fins mer penger å kreve, sa Gro Harlem Brundtland under sitt møte med tillitsvalgte i helsetjenesten på Ullevål.

● ● «Vi må erkjenne det faktiske regnestykket: det finnes ikke mer penger å kreve. Helsetjenesten må, som andre deler av samfunnet, innstille seg på den lavere veksten. Vi må rett og slett få mer helse ut av de pengene vi har til rådighet».

● ● Statsminister Gro Harlem

Brundtland gikk rett på sak da hun onsdag møtte garvede tillitsvalgte for norsk helsepersonell på Ullevål. Hun minnet videre om at vi får lavere økonomisk vekst, og at det derfor kreves fantasi og krefter fra alle som arbeider innen helsetjenesten.

Side 7

Slik snakka Gro Harlem Brundtland om penger til helsevesenet da hun var statsminister. Ta henne på ordet: Stem ikke Ap., for der er det «ikke mer å hente».

Arbeiderbladet

Torsdag 30. juli 1981 - Nr. 173 - Kr. 3.00 - Tlf. (02) 3 57 70

Underskudd på 600 millioner

FULL STOPP I FYLKENE

● Stengte avdelinger ved en rekke sykehus.

● Stopp for nye prosjekter innen helse, skole og kultur.

● Utilstrekkelig vedlikehold av veier og bom for nybygging.

● Dette er noen av konsekvensene av den økonomiske krisen innen de fleste fylkene.

Hvis ikke staten griper inn, vil flere fylker bokstavelig talt gå i stå. Hardest rammet er Oslo, Østfold, Hordaland, Telemark og Sør-Trøndelag.

SIDE 7

Det var landsomfattende krisetilstander i fylkesøkonomien som førte til dette toppoppslaget i Arbeiderbladet ca. 6 uker før siste Stortingsvalg. Når vi ikke har fått slike oppslag i det siste skyldes det at fylkene har «tilpassa» seg til den politikken Ap. starta opp og som Høyre har ført videre.

Denne tabellen viser det største omskiftet i norsk økonomi på mange tiår. Fram til 1978 var det en klar historisk tendens at større og større del av nasjonalinntekta ble brukt til fellesformål. Vi bør aldri glemme at det var ei DNA-regjering som klarte å snu denne tendensen, og dermed bane veien for nedbygging av offentlige tjenester og velferdstiltak.

Stigende arbeidsløshet

Da Nordli strammet til i 1978, regnet regjeringen samtidig ut hvordan den nye politikken ville øke arbeidsløsheten. Beregningene viste at arbeidsløsheten øker aller mest hvis innstrammingene rammer den kommunale virksomheten.

Sosialdemokratene visste hva de gjorde og hvem de ville ramme da de startet den store omfordelingspolitikken for 7 år siden.

Rammetilskott

Fra slutten av 70-åra gikk staten på felt etter felt over fra å betale en viss prosent av kommunenes og fylkeskommunenes utgifter, til å betale et fast kronebeløp istedet. Hvis kommunene da øker virksomheten, må de betale hele gildet sjøl. Men hvis de reduserer kraftig nok, kan de få staten til å betale en større andel.

Dette systemet med rammetilskott istedet for prosentvise tilskott er nå ført videre i det nye inntektssystemet for kommunene, som blir innført fra 1986. De ulike overføringene fra staten til kommunene er der samlet opp i noen få store rammer eller sekker. Dette gir staten mye bedre mulighet til å *styre totalaktiviteten i kommunene*. Kommunene har større frihet enn før til å bestemme hva de vil bruke rammetilskottet til. Men det er en sørgelig form for frihet, for det er friheten til å velge hva en skal kute ut for å få tilpasset utgiftene til den ramma som staten har lagt.

Arbeiderpartiet startet arbeidet med det nye inntektssystemet, og har sluttet seg til det.

Kommuner som hadde vedtatt store utbyggingsprogrammer, ble sittende med store driftsutgifter som de måtte betale sjøl da rammefinansiering ble innført. Dette var en vesentlig årsak til at de fikk store underskudd i 80-åra. Gjeld og uoppgjorte underskudd sammen med økte utgifter til sosialhjelp, sysselsettingstiltak for arbeidsledige og lavere skatteinntekter — alt sammen har ført kommunene ut i ei krise. Sjøl om staten har satt rammer som gir kommunene noen få prosent vekst i inntektene i de fleste av 80-åra, så kreves det drastiske nedskjæringer i kommunene for å komme ut av denne krisa.

Arbeiderpartiets Langtidsbudsjett for neste stortingsperiode gir kommunene flere utgifter, mens inntektene er avhengig av et lyseblått håp om oppgangstider i økonomien. Kraftige nedskjæringer i kommunenes tilbud på helse- og sosialsektoren, skolesektoren og tekniske sektorer vil komme i de fleste

kommuner i resten av 80-åra, enten statsministeren har hår eller ikke.

Den summen som Arbeiderpartiet vil øke ramma til kommunene med — 4,1 milliarder — er alt for liten til å hindre dette. De inngrepene i oljepengene og kapitalistenes profitt som kunne redde kommuneøkonomien og velferden til folk flest, vil verken Høyre eller Arbeiderpartiet gjøre.

Oslo — nå kommer nedskjæringene i praksis

Oslo har vært en rik kommune, og har kunnet tære på flesket i flere år etter at Nordli, Brundtland og Willoch strammet grepet. Men fra og med i fjor får folk i byen i stigende grad merke konsekvensene. Med uoppgjorte underskudd på nærmere 1 milliard begynte kommunen å få problemer med å betale sine løpende regninger i fjor. Staten benyttet anledningen til å diktere den videre kursen for kommunen. I den såkalte «Rettedal-pakka» fra høsten 1984 krever staten bl.a. at det skal bli slutt på tilleggsbevilgninger uten dekning i budsjettet. Dette betyr at helse- og sosialsektoren ved budsjettrevideringen i juni ikke får 150 millioner i tilleggsbevilgninger som var nødvendig for å utføre de oppgaver de er pålagt. Teknisk sektor må skjære vekk 299 arbeidsplasser, og blir til og med beordret til å drive snørydding som kommunen seinere ikke vil betale regninga for, i form av en tilleggsbevilgning.

I Rettedal-pakka varslet også staten at den ville fastlegge rammer for kommunens totale låneopptak. Det har den nå gjort. Resultatet vil bli omtrent full stopp i kommunens investeringer.

Topp-politikerne i Oslo godtar statens diktat og retter seg etter det. Arbeiderpartiets gruppefører i bystyret, Thorvald Stoltenberg, var så ansvarlig overfor statens rammer at han inngikk en avtale om avstemningsmåten som sikret at Høyres 1985-budsjett blei vedtatt uendret i bystyret. Han forhindret dermed at Arbeiderpartiets påplusninger på enkelte poster blei vedtatt, sjøl om det var flertall for dem i bystyret.

Høyres svar på statens diktat er å nedbetale underskuddene på bekostning av investeringene. Ved å somle mest mulig med gjennomføringen av vedtatte investeringer, vil Høyre spare 200 millioner i år. I fjor sparte de enda mer på samme måten. Det betyr at Høyre nå offisielt går inn for å sabotere de tiltak som de sjøl foreslo ved budsjettbehandlingen.

På samme måte klarte Høyre å bruke bare ca. 80% av det som var bevilget til eldreomsorg i fjor. Alle fagre ord om satsing på eldreomsorgen fra Høyres side er altså reint bedrag. I praksis skjærer de mer vekk i løpet av året enn det de skryter av å ha plussat på i budsjettet.

Istedet for kommunal utbygging vil Høyre sjølsagt sette enten ingen utbygging eller private tiltak. Forøvrig satser Høyre på en bedring mot slutten av 80-åra ved hjelp av eiendomssalg og salg av kommunale andeler, aksjer og andre fordringer. Dette er det vanlige folk som skal betale for med økt hus-

Arbeiderbladet

Fredag 31. juli 1981 - Nr. 174 - Kr. 3.00 - Tilf. (02) 33 57 70

REGJERINGEN SLÅR TILBAKE:

FYLKENE MÅ TA ANSVARET

●Fylkene må selv ta ansvaret for den vanskelige økonomiske situasjon.

●Jeg har en følelse av at fylkespolitikkerne ikke maktet å ta beslutninger.

●Oversikten over fylkenes vanskelige situasjon virker for dramatisk.

●Dette sier kommunalminister Harriet Andresen (bildet) til Arbeiderbladet etter gårsdagens oppslag om vanskelige økonomiske til-der for våre fylker.

SIDE 7

Kommunalminister Harriet Andreassen kom fra LO da hun ble statsråd. Likevel var hun like steinhard som noen Høyrepolitiker. Fylkene fikk vær så god å ta ansvaret sjøl. Prioritér bedre! Hva er den store forskjellen på hennes opptreden og etterfølger Arne Rettedal?

leie, dyrere private finansieringsordninger og lån.

Arbeiderpartiet er lik Høyre forsåvit som de også går inn for å løse kommune-krisa ved å ta fra husholdningsbudsjettene til pensjonister, arbeidere og vanlige folk. Økt skatteøre og økt boligbeskatning gjennom skatten er Arbeiderpartiets løsning. Forøvrig går de inn for skjulte ekstraskatter i form av overføringer fra de Lysverket og de andre kommunale bedriftene til kommunekassa. Dette vil føre til økte priser på strøm osv.

Høyres og Arbeiderpartiets løsninger på Oslo-krisa er nedfelt i det vedtatte langtidsbudsjettet for kommunen for tida 1968—89, og i Arbeiderpartiets alternative Langtidsbudsjett. Løsningene har det til felles at tilbudet til folk i byen blir skåret sterkt ned på flere felter, at det er husholdningsbudsjettene som skal betale, og at oljepengene og kapitalistenes profitter for enhver pris ikke skal røres.

3. 3 hjertesaker som Gro og Kåre er veldig for.

3.1. Eldreomsorgen — høyest prioritert og flest løgner.

De partiene og politikerne som godtar at de bare har til oppgave å administrere kapitalismen, står overfor to uforenlige krav:

Kapitalistene forlanger at mest mulig av det økonomiske overskuddet i Norge skal stilles til rådighet for deres investeringsplaner. Mens folk flest i Norge forventer og krever at det blir gjort noe effektivt med de svære udekka behova, bl.a. i eldreomsorgen. Altså en nådeløs kollisjon mellom kapitaleiernes og folkets behov. Vi skal se på hvordan den politiske ledelsen i Oslo og Stortingets Oslo-benk har takla dette «problemet».

En ugunstig utvikling

Du trodde kanskje at når folk lever lenger i et land, så er det bra? Et tegn på økt levestandard, og at folk som har slitt og strevd kan få mange år hvor de mer kan gjøre sånn som de har lyst?

Feil! Det at folk lever lenger, er i myndighetenes øyne bare én ting: en ugunstig utvikling! Akkurat de orda står på side 4 i Oslo Kommunes langtidsbudsjett. For de gamle skal spise mat og bo et sted, og til og med gå til lege, kanskje de attpåtil trenger hjelp — og det er skikkelig ugunstig for de som sitter og bestemmer over milliardene.

Det blir så mange virkelig gamle etterhvert, at myndighetene nå har begynt å bekymre seg over kvinnene. Det er nemlig sånn, at bare 15% av eldreomsorgen i Norge betales av det offentlige. Resten er det i hovedsak døtre og svigerdøtre som betaler — ved å gjøre det gratis. Mange har et helt umenneskelig slit med å ta seg av pleietrengende gamle mennesker. For gjør ikke disse kvinnene det, så er det ingen andre som gjør det heller.

Du trodde kanskje at myndighetene bekymrer seg over disse kvinnenes slit? Feil igjen! Bekymringa dreier seg om at det blir stadig flere eldre i forhold

til de kvinnene som skal pleie dem! Det begynner nemlig å bli virkelig usikkert om kvinnene reint objektivt sett kan greie å rekke over: I 1960 var det 5 kvinner (45 — 59 år) på hver person over 80 år. I 1980 var det 3. Om femten år er det 2. Hvordan skal det gå med den private eldreomsorgen da? Noe svar har myndighetene ikke, noen penger har de heller ikke. Men kvinnene sparer staten og kommunene for over ett hundre milliarder kroner hvert år med sitt gratis omsorgsarbeid. Dette veit myndighetene. De synes dette er svært så bra: Billig eldreomsorg.

Albert Nordengen lyver

«I løpet av siste 4-årsperiode er antallet syke- og aldershjemsplasser øket med over 1200», sa Albert Nordengen i bystyrets møte 22. mai 1985.

Dette er løgn.

Fra 31. desember 1980 til utgangen av mai 1985 økte antallet sykehjemsplasser i Oslo med 461, og i samme periode ble det 240 flere aldershjemsplasser. Summen blir altså 701 flere plasser i løpet av nesten 4½ år.

Siste oversikt fra kontoret for eldreomsorg viser at den registrerte ventelista til sykehjem teller 1725 personer og ventelista til aldershjem teller 2142 mennesker. 3867 gamle i kø. Over to tredjedeler av de som venter på sykehjemsplass er over 85 år . . .

Da Albert Nordengen ble ordfører i Oslo 1. januar 1976, hadde Oslo 4262 sykehjemsplasser. I dag, etter nesten 10 års Nordengen-styre er det 5297 sykehjemsplasser. Dvs. at *tilveksten i hele denne perioden utgjør 1035 sykehjemsplasser*. Ettersom det i løpet av året 1975 — siste år før Albert tok over — ble fullført 778 sykehjemsplasser, burde Høyreordføreren kanskje gå litt stille i dørene?

Men Nordengens bløff stansa ikke der. I bystyremøtet 22. mai sa han friskt og freidig at bystyret de siste år stadig har fått seg forelagt «sjokkerte forslag fra finansrådmannen . . . om sterke reduksjoner innen helse- og sosialomsorgen». Og han tok sjansen på å påstå at «de sjokkerte forslag hele veien har blitt avvist gjennom den politiske behandling».

Om vi ser på siste års virksomhet i Oslos eldreomsorg, er virkeligheta stikk motsatt. Det er riktig at finansrådmannens forslag til driftsbudsjett for eldreomsorgen var «sjokkerte». Men det regnskapet for 1984 som nå er ferdig, viser at Albert Nordengen og hans politiske medhjelpere sørga for at virkeligheta ble enda verre enn Finansrådmannens forslag. De brukte 87.7 millioner *mindre* til lønninger og andre driftsutgifter ved sykehjem, trygdeboliger, hjemmehjelp og hjemmesykepleie enn Finansrådmannen først foreslo!

Hvis vi ser på forholdet mellom det budsjettet bystyret vedtar ved begynnelsen av året, og det de faktisk *braker* til eldreomsorg er det enda verre. I løpet av 1984 ble 237 mill. kr. flytta vekk fra eldreomsorgens opprinnelige

driftsbudsjett og brukt til helt andre formål, som f.eks. barnehager. Den som tror det var særlig mye uenighet mellom H og Ap om dette «tjueriet» av mer enn en sjettedel av eldreomsorgens 1984-budsjett, tar helt feil.

Hvem beskyttes av Nordengens løgner?

I Oslo er RV det eneste partiet som bryr seg med å grave fram sannferdige tall som avslører Ordførerens bløff. Dette er underlig. Hvorfor gjør ikke Arbeiderpartiet det samme som RV? Vi skal se på hvem som beskyttes av ordfører-bløffen.

Vi må gå noen år tilbake. På slutten av 1970-tallet begynte virkningen av Nordli-regjeringas nye økonomiske politikk så smått å slå inn over Oslo. Alle-rede da var det et stort gap mellom kommunens ytelser og folks behov.

12. juli 1979 skrev Klassekampen:

«* DNA er i høyeste grad ansvarlig for at «gamle dør mens de står i sykehjemskø» i Oslo. DNA-regjeringa og Helsedirektoratet har i Oslo fra 1976 til 1979 trappa ned statsstøtte til drift av sykehjem fra 67 prosent til 41,5 prosent.

* Etter planen skulle det være bygd 1992 sykehjemsplasser i Oslo i Nordengens ordfører-periode. Vi legger i dag fram et detaljert regnskap som viser at Nordengen bare bygde 658.

* DNA holder kjeft om Høyres forbrytelser mot de gamle og syke i hovedstaden. Høyre holder kjeft om DNAs ansvar. Denne «fredsavtalen» mellom Høyre og DNA i valgkampen om sykehjemsplasser skal gjensidig skjule partienes ansvar for at gamle dør unødvendig.»

Dette året satsa Oslo Arbeiderparti på at velgerne kunne lures til å stemme Ap. ved hjelp av fagre ord og løfter, som var stikk i strid med den steinharde økonomiske politikken som Ap.s egen regjering førte.

Vi skal nøye oss med ett eksempel. 16. august 1979 trådte Arbeiderbladet til med et kjempeoppslag: «Wivegh lover økt byggetempo: 1500 nye sykehjemsplasser». I artikkelen forklarer gruppefører Wivegh i detalj hvordan løftet om 1500 nye sykehjemsplasser i valgperioden kan gjennomføres. Og eldreomsorgens direktør sa som sant var at «hvis vi får en rask avgjørelse nå — uavhengig av valget — og maksimal støtte fra alle kommunale etater slik at tomtene raskt blir klare samt de nødvendige fullmakter, tror jeg det skulle være mulig å øke tallet til 1500.»

Så gikk det 4 måneder og den første styrkeprøven kom i bystyret. I bystyrets budsjettmøte 12. desember 1979 fremma Ellen Pedersen (RV) et bevilgningsforslag som var i samsvar med Wiveghs valgløfte. Både Høyre, DNA, SV m.fl. stemte i blokk mot dette, og for den helt utilstrekkelige bevilgninga som DNA og Høyre var blitt enige om i et lukka finansutvalgsmøte noen uker før. (Kilde: Budsjettet 1980, tilleggsinnstillinger, protokoll og vedtak, s. 61).

Wivegh lover økt byggetempo:

— Oslo Arbeiderparti går inn for minst 1 500 nye sykehjems-plasser i hovedstaden i neste periode.

Det er Arbeiderpartiets ordfører-kandidat i Oslo, Odd Wivegh, som sier dette til Arbeiderbladet.

Nye byggemetoder, mer systematisk arbeid for å skaffe konte-grunn, tiltak som gjør administrasjonen i stand til å planlegge raskere og framstøt for å skaffe de nye sykehjemmene tilstrekkelig bemanning er oppskriften som Wivegh lanserer.

— I dag står om lag 2 700 pleie-yrkende eldre på venteliste for å få en sykehjemsplass. Av disse ligger 1 200 på byens sykehus, noe som igjen fører til at situasjonen på disse er til dels prekær, påpeker Wivegh. Utbyggingen av sykehjem vil også bidra til å gjøre situasjonen ved sykehusene lettere, tilføyer han.

Det har vært stor politisk enighet om å øke tallet i sykehjemssutbyggingen, men likevel kan det virke som om utbyggingen har gått litt sner Wivegh. — I inn-beretningene for bystyret i Oslo bare øke med om lag 500. Dette er antall i forrige bystyreperiode med sosialistisk-ferialt økte tallet med

1500 NYE SYKEHJEMS-PASSER

nærmere 1 300 senger. I neste periode må derfor tempoet økes kraftig opp, og det bør bygges minst 1500 nye sykehjemsplasser, sier Wivegh.

Han påpeker at Oslo kommune har vunnet gode erfaringer ved bygging av sykehjem i standardut-ferelse som er lett kopierte og rimelige i utførelse. — Ved å gi kon-foret for eldreomsorg tilstrekkelig planleggingskapasitet og de nød-vendige fullmakt, er det mulig å øke tempoet i planleggings- og byggingen, sier Wivegh.

Det er blant annet serie-pro-dusjonen som har ført til så gode resultater i den sosiale bolig-byggingen i Oslo. — I større skala må det være mulig å overføre det- te til utbygging av et så stort antall

institusjoner som vi her står over- for, sier Wivegh.

Han understreker nødven-digheten av at politikere både sentralt og på bydelplan prioriterer tom-tepærsmålet.

Wivegh påpeker også det store underskuddet på sykepleiere i Os- lo. — Mange poster står i dag fak- tak uten sykepleier i det helse telt og blir drøvet av hjelpepleiere. Os- lo kan ikke regne med å få dekket sitt behov for sykepleiere på 10 år, selv om vi unntatt å bygge nye hel- sesinstitusjoner. Derfor er hjelpe-pleierne en meget verdifull og be- tydningstung gruppe for Oslos be- folkning — og kommunen har er- kjent det. Tirsdag ble det vedtatt i sosialutvalget å bedre utdan- ningsstilbudet for hjelpepleiere.

Samtidig har jo Oslo satset maksi- malt på å få utdannet flere syke- pleiere. Ved å fortsette en slik kurs, er jeg sikker på at vi skal kunne skaffe kvalifisert personale, også ved en så sterk forøring av utbyggingstakten for sykehjem, sier Wivegh.

Han presiserer for avig at den viktigste oppgave innen eldre- omsorgen, er å sørge for at folk kan få bo i sine hjem så lenge som mulig.

I en kommentar til Wiveghs utspill sier direktør Odd Gjestby ved komoret for eldreomsorg at han ikke anser det for helt urealis- tisk å kunne øke tallet på syke- hjemsplasser med om lag 1500 i løpet av perioden.

— Jeg har i det siste gått utrykk

Odd Wivegh looser et hjempe- løft for å skaffe flere syke- hjemsplasser i Oslo, og Odd Gjestby (bildet) ved kom- toret for eldreomsorg støtter opp om forslaget.

for at det i perioden 1980—1984 vi være mulig å øke tallet på syke- hjemsplasser med 1200, plus 450 berøringstolpger, 300 barne- hageplasser for berøringens barn og ett stortkjøkken. Hvis vi får en rask avgjørelse nå — uavhengig av valget — og maksimalt starte iv alle kommunale etater slik at tom- tene raskt blir klare samt de nød- vendige fullmakter, tror jeg det skulle være mulig å øke tallet til 1500. I hvert fall kan så mange plasser være i produksjon i løpet av perioden, selv om de siste ikke blir ferdige før året etter, sier Gje- stby.

Også i 1979 prøvde Arbeiderpartiet å vinne Oslo-valget ved å love mer enn Høyre. Det gikk ikke, men de satser stadig på at folk skal ta mer hensyn til Ap.s løfter enn Ap.s praktiske politikk.

Senere gikk det slag i slag. 8. desember 1980 fremma Ellen Pedersen et nytt og helt detaljert forslag om å framskynde bygging/fulføring ved følgende sykehjem: Furuset, Lille Tøyen, Lilleberg, Paulus, Høybråten og Grünerløkka. Og resultatet ble det samme.

I lukkede møter i Finansutvalg og Formannskap hadde DNA og Høyre blitt enige om å avvise alle slike forslag. Og de fikk nok en gang følge av bl.a. SV, Venstre og Fremskrittspartiet.

Ved behandlingen av 1983-budsjettet satte DNA på en måte kronen på verket. Da presterte partiet å gå inn for en lavere samla bevilgning til eldreomsorg enn Høyre. (Da er alle budsjettposter som gjelder eldreomsorg summert).

For DNA finnes det ikke noen vei ut av dette. De har bundet seg til å administrere kapitalismen innafor borgerskapets egne rammer, derfor er de nødt til å svikte de løftene som de sjøl lanserer i valgkampen i et forsøk på å framstille seg som bedre enn f.eks. Høyre.

Angrep på sykehjemsbemanninga

Sykehjemspersonalet i Oslo er organisert i flere fagforeninger. De to største er Oslo Sykehuspersonales Forening og Oslo Krets av Norsk Sykepleierforbund. Førstnevnte er den største foreningen i Kommuneforbundet. Begge disse fagforeningene har gjort sure erfaringer med Oslo Arbeiderparti.

I januar 1982, drøyt 4 måneder etter at Willoch & Co. vant siste stortingsvalg, ble det gjort et historisk sett enestående vedtak i Oslo Formannskap. Både Høyre, DNA, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet stemte *for* å redusere alle lønnsbudsjetten i eldreomsorgen for 1982 med en bestemt prosentsats. Tilsammen ble eldreomsorgens lønnsbudsjetter redusert med 17,6 mill. kr. Det aller meste gikk ut over sykehjemsbemanninga. Og resultatet uteble ikke. Den fra før spinkle bemanninga ble kutta ned. Avisene intervjuer pasienter som gikk til sengs fullt påkledd fordi de var redd for at de ikke ville få hjelp til å kle på seg igjen om morgenen!

Rød Valgallianse reiste krav overfor sosialutvalget og Formannskapet om at vedtaket skulle omgjøres. Og 2. mars 1982 ble dette kravet behandla i Sosialutvalget og avvist av både Høyre, Ap. og Kristelig Folkeparti. de tre partiene ble istedet enige om et forsøk på å sette ulike sykehjem opp mot hverandre, og de vedtok enstemmig en uttalelse som sier at «problemet (med for lite personale) har særlig vært konsentrert om bemanningen ved 3—4 sykehjem i de siste helger, mens de øvrige sykehjem har mestret situasjonen med en trang bemanning».

Noen uker seinere måtte imidlertid både Høyre og Ap. og de kristelige gi seg, etter hardt press fra ansatte, pasienter og pårørende. Sparevedtaket ble oppheva.

Da lovte bystyrets store partier å sette ned et utvalg som skulle utrede sykehjemsbemanningen. I 1983 forelå innstillinga fra dette utvalget.

Da den — etter mange blindgater i byråkratiet — kom til sosialutvalget 13. mai 1985, mente Høyres Martha Seim Valeur at det var best å utsette saken! Og på nytt fikk hun støtte fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og også fra Sosialistisk Venstreparti. (SV har forøvrig av og til stemt for og av og til stemt mot forslag om å styrke sykehjemsbemanninga). Bare Jarl Eik (Fr.p.) var mot utsettelse. Han benytta seg av sin rett til å anke utsettingsvedtaket inn for formannskapet. Og der ble anken «tatt til orintering» istedet for å bli behandla.

I bystyrets møte 22. mai 1985 om kommunens langtidsbudsjett, foreslo RV at sykehjemsbemanninga i Oslo skal økes slik at den samsvarer med Helse- og sosialdepartementets minstenorm. I Oslo vil dette bety gjennomsnittlig 2,9 flere stillinger pr. avdeling. Og nok en gang: Arbeiderpartiet stemte i mot, sammen med Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Om Oslo Arbeiderparti prøver å gjøre et valgkampeing ut av den dårlige sykehjemsbemanninga i det Høyre-styrte Oslo, burde det være lett å stoppe dem.

Eldreomsorgens behov skal ikke dekkes

Da RV's bystyreprerentant Ellen Pedersen midt på 70-tallet fremma forslag om at sykehjemmene skulle bygges ut slik at befolkningas behov ble dekket, fikk forslaget bare RVs ene stemme.

29. juni 1979 ble daværende sosialrådmann i Oslo, Signe Marie Stray Ryssdal intervjuet av Dagbladet om utsiktene til å fjerne sykehjemskøen i Oslo. Hun slo fast at »situasjonen er svært vanskelig».

Dagbladet: «Når regner dere med å ha situasjonen under kontroll?»

Sosialrådmannen: «En gang i 1990-åra. Forhåpentligvis tidlig i 90-åra vil vi kunne tilby sykehjemsplasser til alle som trenger det».

Ettersom $\frac{2}{3}$ av de som venter på sykehjemsplass i dag er over 85 år, er det nokså klart hva slags glede de kan få av en løsning «en gang i 1990-åra».

Det som er å tilføye, er at både Høyres og Arbeiderpartiets bevilgningspraksis er blitt forandret til det verre siden 1979. Sosialrådmannens uttalelse fra 1979 er derfor alt for optimistisk i dag.

Hva er statens ansvar?

Et enstemmig Storting opphevet i juni 1979 den lovbestemmelsen som forpliktet staten til å dekke halvparten av sykehjemmenes driftsutgifter. Denne lovendringa førte til at fylkene ble gjort eneansvarlig for å dekke alle driftsutgifter til sykehjem som tas i bruk etter 1. januar 1980.

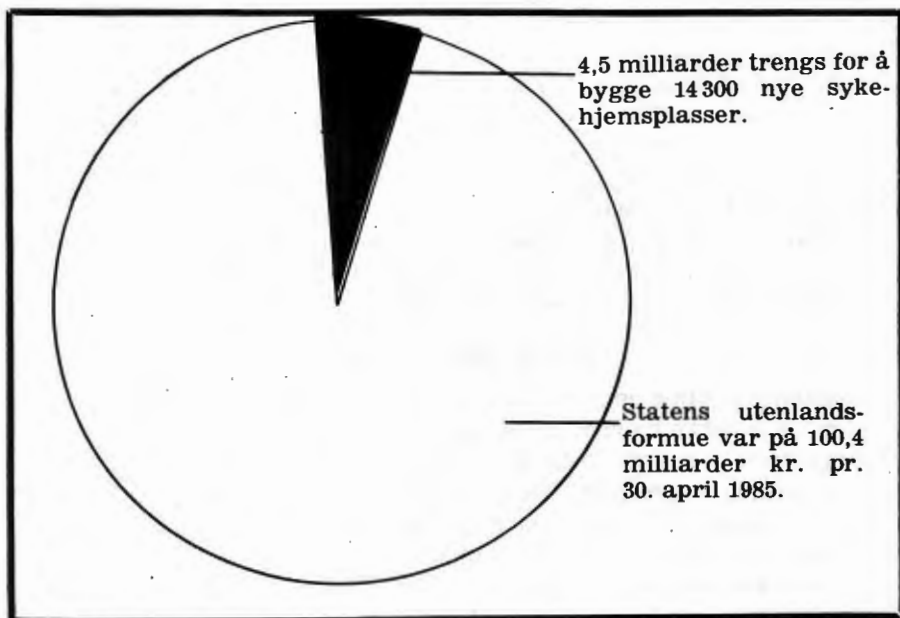
Hele Stortingets Oslo-benk var med på dette vedtaket. Ingen av partiene har senere foreslått at vedtaket skal omgjøres.

For Oslo har dette fått dramatiske følger. Driftsutgiftene pr. sykehjemsplass i dag oppgis av kontoret for eldreomsorg til å være ca. 180 000 kr. pr. år. Når staten ved Stortingsvedtaket har fraskrevet seg ansvaret for halvparten av disse utgiftene, er det klart at dette virker som effektiv bremse på utbygginga av sykehjem.

Dette er også forklaringa på at *alle* forslag som er blitt fremma fra RV i bystyret om å framskynde sykehjemsutbygginga er blitt avvist med mildest talt massive flertall.

Hva koster det å fjerne ventelistene?

4,5 prosent av statsformuen er nok til å fjerne den nåværende sykehjemskøen, slik figuren nedenfor viser.

Figuren viser hvor stor prosentdel av statens utenlandsformue pr. 30. april 1985 som ville gå med, hvis det skulle bygges sykehjem til alle som står på venteliste i hele Norge.

Helsedirektoratet opplyser at ventelistene til sykehjem er på 14 300 mennesker. Fra Sosialrådmannen i Oslo får vi vite at en ny sykehjemsplass koster ca. 315 000 kroner i 1985.

Dersom Oslo-kostnadene er et landsgjennomsnitt vil det koste 4,5 milliarder å bygge alle sykehjemsplassene som trengs i Norge i dag for å fjerne ventelistene til sykehjem.

Den norske staten har en utenlandsformue som passerte 100-milliarder-grensa i april i år.

4,5 prosent av Norges banks utenlandsformue ville gitt gamle og syke plass på sykehjem og arbeidsplasser til noen av dem som i dag mottar trygd fordi det ikke er arbeid å få.

(Kilde: Norges Bank, balanse pr. 30. april 1985, side 4).

Det er ikke pengemangel som er årsak til at sykehjemskøene ikke bli gjort noe med. Legger vi sammen tallopplysninger fra Helsedirektoratet, Norges Bank og statens driftsregnskaper fra 1984, ser vi at det er nødt til å være helt andre årsaker.

Men på Stortinget er det ingen som har foreslått å forandre sykehusloven slik at staten igjen blir forpliktet til å dekke minst 50% av driftsutgiftene. Dette forslaget blir tydeligvis ikke fremma før RV kommer på tinget.

Men etter at RV har reist saka på nytt og nytt i Oslo bystyre, siden det skjebnesvangre stortingsvedtaket i juni 1979, har vi vunnet en viss tilslutning. Den 7. desember 1984 stemte både Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet for dette RV-forslaget i Oslo bystyre:

«Bystyret krever ei omlegging av rammetilskuddsordninga til helseinstitusjonene. Primært bør tilskuddet økes slik at det til enhver tid utgjør 75 prosent av driftsutgiftene til de helseinstitusjonene som det er nødvendig å drive i hvert fylke. Som et første tiltak må tilskuddet økes slik at det opprettholdes på de 50 prosent av driftsutgiftene som var forutsatt da nyordninga ble innført i 1980, og slik at tilskuddet øker i takt med åpninga av nye institusjoner innen eldreomsorgen, helsevern for psykisk utviklingshemmede og psykisk helsevern.»

På disse årene er det også bare RV som har reist forslaget i bystyret. Nå har vi fått støtte fra 3 partier der. Men ingen av disse partiene har reist saka i Stortinget.

Og de som stemmer mot — både i Storting og bystyre, det er den vanhellige alliansen Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti.

Aftenposten Lørdag 20. april 1985

Krohgstøtten-nedleggelse kan styrke eldreomsorgen

EGIL WETTRE-JOHNSEN

Nedleggelsen av Krohgstøttens sykehus vil, etter hva Aftenposten forstår, bety en styrking av eldreomsorgssituasjonen i Oslo. Sykehuset har i dag rundt 60 gende p

ten understreket at Arbeidstilsynet har gitt kommunen en siste frist til 1. mai med å bedre plassforholdene på Legevakten. Nedleggelse av Krohgstøtten gir således både den nødvendige innsparing og Legevakten påkrevde utvidelseslokaler. Det er viktig at et slikt nedleggelsesvedtak nå er fattet inn

Direktør Odd Gjestebø i Eldreomsorgskontoret har i taleelse sterkt kritisert om å prioritere syke-ter. Han hevder pleiekr

Når vil Høyre ta i bruk samme logikk på andre områder: 90 kilometers fartsgrense i indre by kan løse trafikkproblemene. Nedleggelse av narkotikapolitiet kan gjøre slutt på smuglingen, osv...

Tilbudet til de eldre er langt fra godt nok, innrømmer folk som stiller med eldreorsorg.

Sjokkerende tall fra Oslo-politiet:

Stadig flere av de eldre dør alene hjemme

Stadig flere eldre i Oslo blir funnet døde i sine leiligheter. Hittil i år har Oslo-politiet registrert like mange såkalte «mistenkelige dødsfall» som i hele 1979. En stor del av disse er eldre som ikke har jevnlig kontakt med hjelpeapparat eller pårørende.

Av GEIR OVE FONN

Det er Rød Valgallianses stortingskandidat, Jorun Gulbrandsen, som legger fram disse tallene. Hun beregner ut 240 personer mellom 80 og 90 år er

rammet av alene-døden i Oslo hittil i år.

Rundt 1700 eldre står i dag i sykehtjenka i Oslo. I fjor ble denne tæen redusert med 428 som døde før de fikk plass. Og så hjemmehjelpen har for liten kapasitet.

med en investering på 5000 kroner for mange eldre kære dette av egne midler, sier kommunalrådssekretæren.

2,4 milliarder

På gårdagens pressekonferanse foreslo RV å ta 4,5

Fakta om alene-død og ventelister

Ved begynnelsen av 1984 sto 2084 på venteliste til sykehjem i Oslo. Ved utgangen av året var ventelista blitt 174 personer kortere. Forklaringa er enkel: I løpet av året var 426 personer strøket av lista fordi de døde uten å få plass.

Politiet fører en annen statistikk, over såkalt «mistenkelig dødsfall». Det er personer som dør alene, uten tilsyn av noe helsepersonell, slik at lege ikke kan skrive ut dødsattest. Antall slike alene-dødsfall har økt kraftig i Oslo.

Oslo-politiets tall, som RV har lagt fram for bystyret er slik:

Antall «mistenkelige dødsfall» i Oslo 1979 — 1985:

1979	412
1980	514
1981	477
1983	535
1984	611
1985	(fram til 20. mai: ca. 400)

Vel to tredjedeler av dette er personer over 65 år.

Da Klassekampen i 1980 offentliggjorde disse dødstallene for første halvår, sa en sjokkert kommunalråd Martha Seim Valeur (Høyre) at det er «en plikt for kommunen å nå fram til alle».

Siden har hun ikke sagt noe mer offentlig om saken. Og alenedøden blant

Oslos gamle har de fem første månedene i 1985 ramma like mange som i hele 1979. Politiet henter ett dusin alenedøde gamle hver uke...

Ordfører Nordengens viktigste politiske løfte for 1986 er at eldreomsorgens standard skal opprettholdes på 1985-nivå...

Arbeiderbladet 1. juni 1985

Eldre dør i ventekøen

426 mennesker døde mens de sto i kø til plass på sykehjem i 1984. Eldreomsorgen i Oslo mistet mer enn en sjettedel av sine driftsbudsjetter til drift av sykehjem, eldrecentre, trygdeboliger o.s.v. fordi bevilgningene ble tatt tilbake gjennom diskrete politiske vedtak. Når ventelistene likevel ble noe kortere, skyldtes det dødsfall....

Det var Jorun Gulbrandsen, Rød Valgallianses stortingskandidat i Oslo som legger fram disse tallene.

Interpellasjon

Liv Finstad har meldt en interpellasjon til bystyrets møte 5. juni. Hun spør ordføreren om det kan være sammenheng mellom de 237 millionene som ble tatt vekk fra eldreomsorgens driftsbudsjett og den kraftige økningen av alenedødsfall i Oslo. Hun etterlyser hvilke tiltak ordføreren vil gå inn for å få gjennomført straks og fremmer forslag om nye samarbeidsrutiner og at det for første halvår 1985 gjennomføres en undersøkelse av alene-dødsfallene som politiet har registrert.

Jorun Gulbrandsen

(Foto: Terje Akerhaug)

Bruk og kast

alle politikere er svært glade i de eldre rett før valg. De får nesten ikke sove om natten, så glade er de i de eldre.

Men dette er hykleri. Det som skjer med de eldre i dag, er et grelt eksempel på et kynisk menneskesyn: De menneskene som kapitalistene for øyeblikket kan tjene penger på, kan tåles. Men de menneskene som de ikke tjener penger på, er fullstendig uinteressante, de er en utgift, et problem, de belemrer samfunnet med sin eksistens. Kapitalismens bruk- og kast-mentalitet.

Kapitalismen er ikke til for mennesker. Den er til for profittører.

3.2. Og barnehagene.

Barnehagene blir også offer for det nye inntektsystemet som det var så stor enighet om på Stortinget. Rammetilskuddet til barnehagedrift som kommer fra neste år, er helt uavhengig av om kommunene bygger barnehager eller legger ned barnehager.

Norge har en svært lav barnehagedekning. Og av de plassene som er, er det mest kortidsplasser. Barnehager er et pedagogisk tilbud for barn, og burde være en rettighet for alle. Barnehageplassene skulle vært gratis, slik at alle kunne bruke dem. Alle skulle hatt mulighet for heldags tilbud.

Med dagens utbyggingstakt, tar det 70 år før alle barn har et tilbud. Da er de ikke akkurat barn lenger...

Og hva gjør de i bystyret

Verken forslag om gratis barnehager, om rask utbygging for å dekke behovet eller styrka bemanning har særlig mange tilhengere i Oslo bystyre.

Arbeiderpartiets stemmegiving har vært slik når det gjelder barnehageprisene i Oslo:

1980: for 6% økning (som Høyre)

1981: for 15% økning (Høyre for 40%)

1982: for 20% økning (Høyre for 40%)

1983: mot økning (Høyre for 10%)

1984: mot økning (Høyre for 10% 1.januar pluss 10% 1. september)

1985: mot økning (men inngikk pakkeavtale som hjalp Høyre til å få vedtatt 30% økning i første runde).

RVs standpunkt er at fordi vi er for gratis heldagsbarnehager har vi fremma forslag om at foreldrebetalinga trappes ned til null i løpet av fem år. Hittil er bare RV for dette.

Når det gjelder bemanninga i barnehagene, har Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet *konsekvent* stemt mot å opprette tre faste stillinger pr. avdeling. På noen mindre saker om lønnsbudsjettene, har det forekommet uenighet mellom Høyre og Arbeiderpartiet. SV har noen år stemt *for* tre faste stillinger pr. avdeling og noen år stemt mot.

Barnehageutbygginga har gradvis gått nesten i stå. Høsten 1983 foreslo RV at «bystyret ber om at byggearbeider blir igangsatt der det er byggeklare tomter, at arbeidene framskyndes og at det om nødvendig fremmes sak om tilleggsbevilgning.» Alle utenom RV stemte mot dette. Ap. fremma et forslag som ville gitt 7 flere barnehager enn det Høyre gikk inn for. SV hadde ikke eget forslag.

Høsten 1984 la barnehagesjefen fram en rapport som viste at Oslo trenger 50 nye barnehager *straks* for å bli kvitt det meste av køene. I budsjettbehandlingen noen måneder seinere fikk vi en reprise fra året før. Ut fra ei vurdering av hva som var byggeklart, foreslo RV bevilgning til å fullføre 16 nye barnehager i 1985, uten å få støtte av andre. Og Arbeiderpartiet la seg også denne gangen litt høyere enn Høyre, selv om den innbyrdes avstanden var halvert fra året før.

3.3. Nærdemokrati — unntatt fra offentlighet.

De eventyrlige statsoverskuddene og den voldsomme veksten i statens utenlandsformue, skyldes ikke bare at Norge har fått store oljeinntekter. Nesten like viktig er det at staten har omorganisert selve statsapparatet på en slik måte at det er blitt flere stengsler mellom folks behov for f.eks. helse- og sosialtjenester og den pengesekken som staten og kapitalistene rår over.

Denne omorganiseringa er gjennomført med hjemmel i en rekke enstemmige stortingsvedtak.

Helselovgivning, sosiallovgivning, lov om psykisk helsevern, skolelovgivninga osv. er i løpet av en drøy femårsperiode forandra slik at staten fra og med 1986 ikke lenger er forplikta til å dekke en viss del av de tjenestene folk har behov for.

F.eks. må Oslo helt alene dekke alle driftsutgifter til de nye institusjonene i Helsevern for psykisk utviklingshemmede og de nye sykehjemmene som er tatt i bruk etter 1. januar 1980. Før denne datoen var staten forplikta til å dekke halvparten av utgiftene. Lovendringa ble foreslått av Ap og det var *ingen opposisjon* mot dette i Stortinget!

Innad blant topp-politikere og næringslivseliten vet de hvorfor disse endringene skal drives igjennom. Brukes statens penger til sykehjemsbygging og skoler, blir det lite igjen å investere der avkastninga til hver er størst.

Men *uta* blir lovendringene framstilt som demokratisering og desentralisering. I august 1979 fikk RVs bystyregruppe i Oslo opplyst fra Sosialistisk Venstrepartis Stortingsgruppekontor at det nettopp var hensynet til desentralisering og mere demokrati som gjorde at SV stemte *for* den lovendringa som gjorde drift av sykehjem bygd etter 1.1.80 til et rent fylkeskommunalt ansvar.

Allerede for 10 år siden sa DNA-regjeringa fra at den egentlige hensikten er å disiplinere kommunalpolitikerne. For når kommunene må dekke mer og mer av driftsutgiftene til sykehjemmene sjøl, fører det til «at de blir mer direkte interessert i å dempe veksten i utgiftene». (Stortingsmelding nr. 9, 1974—75 fra regjeringa Nordli).

Siste trinn på denne stigen blei spikra da Stortingets kommunalkomite i mai 1985 slutta seg til Willochregjeringas forslag om nytt inntektssystem for kommunene. Dette systemet trer i kraft ifra 1. januar 1986, og den prinsipielle enigheta var like stor denne gangen.

Nytt inntektssystem fra 1986

La oss se på hva denne siste nyordninga betyr i praksis.

Nesten alle regler om pengeoverføring fra staten og til kommuner og fylker blir forandra. Såkalt øremerkede tilskudd forsvinner. For kommuner og fylker blir det mye vanskeligere å få ut ekstra penger fra statskassa.

Regjeringa sammenfatter forslaget slik: «Det foreslås innført fire *sektorrammetilskudd* og et generelt tilskudd til kommunene og *tre sektorrammetilskudd* samt et generelt tilskudd til fylkeskommunene. Tilskuddene fordeles etter faste, objektive kriterier og skal utbetales samlet til den enkelte kommune og fylkeskommune uten binding til den enkelte sektor», (Odelstingsproposisjon nr. 48 (1984—85), side 3). Samme sted opplyses det at «det blir foreslått overgangsordninger for de generelle tilskuddene slik at de samlede tilskudd til den enkelte kommune og fylkeskommune på kort sikt ikke endres vesentlig som følge av overgangen til nytt inntektssystem».

De fire rammetilskuddene til kommunene blir: 1. Grunnskoleundervisning, 2. Helse- og sosialtjenesten i kommunene. 3. Kulturformål. 4. Barnehager. Og de tre rammetilskuddene til fylkene blir: 1. Videregående opplæring. 2. Fylkeshelsetjenesten. 3. Samferdselsformål.

Når det gjelder *summen* av statstilskudd, så tyder ordlyden i regjeringas forslag på at det ikke blir store forandringer til det verre for Oslo i 1986. Men det er helt klart at dette nye systemet skal sette en endelig bom for forsøkene på å *bedre* det økonomiske mellomværendet mellom Oslo og staten.

De tre endringene som får størst betydning på sikt er:

1. Noen enkeltsektorer har nå full utgiftsdekning fra staten. Det gjelder f.eks. utgiftene til ulike sosiale hjelpetiltak for sigøynere. Dette blir nå et rent kommunalt anliggende. De særskilte statstilskuddene forsvinner.

Det er også sannsynlig at Oslo mister store statstilskudd som er gitt hittil til å dekke helse- og sosialvesenets ytelser overfor utenlandske statsborgere og bostedsløse.

2. Når utgiftene på noen sektorer — som f.eks. sosialhjelp — øker voldsomt, kan ikke dette brukes som argument for å kreve økt statstilskudd. Ram-

metilskuddet til helse- og sosialtjenesten i kommunene fastsettes nemlig etter en «objektiv» beregningsmetode som er upåvirkta av sosialhjelpsbehovet i kommunen.

3. Kommunene og fylkene står i prinsippet nesten fritt til å bruke pengene slik de selv vil.

I Oslo og mange andre kommuner betyr dette full kommunal frihet til å avgjøre hva som skal legges ned, hvilke arbeidsplasser som skal fjernes, hvilke kommunale tjenester som skal få senka standard. Dette kalles økt kommunalt selvstyre. . .

Ville det ikke vært bra om det i alle fall var en Stortingsrepresentant som var prinsippfast motstander av denne forma for «demokratisering»?

RV er sjølsagt for ei *virkelig* desentralisering av makt, for et *virkelig* demokrati. Men vi lar oss ikke lure av de splitt-og-hersk-systemene som de tre-fire siste regjeringene har lansert.

Byregjering

Fra 1986 innføres *byregjering* i Oslo, hvis Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti får det som de vil. RV har slåss mot dette siden det første gang ble foreslått, fordi byregjeringsordninga betyr

- enda mere politisk pampevelde
- voldsom maktkonsentrasjon
- og at enda flere politiske saker kan hemmeligstemples og «unntas fra offentlighet».

Det byregjeringsforslaget som ble laga sist vinter betyr at ei byregjering (eller byråd) på 7 medlemmer, valgt av bystyrets flertall overtar det meste av den myndighet som nå er fordelt på formannskap, finansutvalg, de 7 avdelingsutvalgene og rådmannskontorene. I tillegg er det meninga at det skal bli nær et halvt hundre politiske heltidsstillinger i Rådhuset mot i dag drøyt tjue.

Untatt fra offentlighet

Både Høyre, DNA og flere mener at ei byregjering er nødvendig for å klare å drive igjennom statens hardhendte sparepolitikk i Oslo.

Men rett skal være rett. Sosialistisk Venstreparti var blant de første til å lansere ideen. I 1979 programfesta Oslo SV at de ville slåss for byregjering. dette var i følge programmet et ledd i partiets arbeid for «å øke de folkevalgte makt overfor kapitalmakten og trekke innbyggerne med i det lokale styret». (Oslo SVs 1979-program, side 6)

Rød Valgallianse og Venstre er de eneste to partiene som på prinsipielt grunnlag har avvist byregjeringsopplegget. I dag har SV et slags blandingsstandpunkt. De vil utsette byregjering til 1988 og de er dessuten uenig i den *utforminga* som opplegget har fått.

Den byregjeringa som Stoltenberg og Nordengen ønsker seg krever store lovendringer. Til og med Høyre regjeringa synes det er galskap å gjennomføre dette helt over hals og hode, med den hurtigtogsarten som Høyre, Ap., Kr.f. og Fremskrittspartiet i Oslo bystyre ønsker:

«Etter departementets syn vil det være uforsvarlig selv som forsøk å gjennomføre en så omfattende reform uten grundig utredning av reformens prinsipielle og politiske sider.» (Ot.prp. nr. 91. 1984—85, side 11, stensilert utgave.)

Men dette hindrer altså ikke at samme regjering legger fram forslag om en slags midlertidig unntakslov som gjør at Oslo får *nesten* det opplegget bystyreflertallet ønsker seg.

Hemmeligstempling

I dag er det sånn at sektorsjefene legger fram forslag for politikerne. Disse forslaga er offentlig. F.eks. forslag fra sjefen for barnehagene, eldreomsorgen, teknisk etat. Om ikke disse sjefene akkurat er kjent for å legge fram rabiate forslag, så sier f.eks. budsjettforslaga deres en god del om de behovene som finnes. Fagforeninger og andre får mulighet til å gjøre seg kjent med forslaga. Avisene skriver om dem, osv.

Men i loven om byregjeringa er det med en bestemmelse (i § 3) som sier at alle like forslag som skal fremmes for byregjeringa «*anses som utarbeidet for den interne saksbehandling i forhold til reglene i offentlighetsloven og forvaltningsloven*».

Dette er et alvorlig slag mot de demokratiske rettighetene og retten til inn-syn. De snakker om et «åpnere samfunn» men de plasserer ei diger osteklokke over det de sjøl driver med.

De er visst redd for dagslyset.

De har visst noe å skjule!

4. Og den *store* hjertesaken som de helst bare snakker om når de er for seg sjøl.

«Etter nedbetaling av statlig gjeld, sett bort fra gjeld på andre sektorer, vil et overskudd på 15 milliarder norske kroner hvert år være tilgjengelig for investeringer fra midten av 1980-årene». Så sa visepresident Quitter i den amerikanske bank-giganten Citibank da han i 1981 var invitert til å holde foredrag for norske finansfolk om «Norge som kapitaleksportør».

Storting og Regjering har lagt seg i selen for å virkeliggjøre den amerikanske finansmannens spådom.

Fattige kommuner = større statlig rikdom = større utenlandsinvesteringer = sterkere utbytting av arbeidere i fattige land. Det er den store kapitalistiske sammenhengen.

Banksjef Quitter kunne spå som han gjorde fordi regjeringa Nordli hadde satt i verk en steinhard politikk fra 1978 for å bremse de offentlige utgiftene til skole, helsevesen, eldreomsorg osv. samtidig som Norge sto foran en kraftig økning i oljeinntektene.

De siste årene har det skjedd en eksplosiv vekst i den norske statens utenlandsformue. (Statsgjelden til utlandet er som kjent borte). Norges Bank opplyser at statens nettoformue i utlandet pr. 30. april i år utgjorde 100,4 milliarder kr. og at den var *økt med 37,9 milliarder kr. i løpet av siste 12 måneder!*

Dette er så voldsom økning at det ikke finnes noe sammenlignbart i norsk historie. Dette betyr at et raskt økende norsk overskudd fra norsk økonomi saltet ned i utlandet.

Foreløpig er det meste plassert i utenlandske banker og verdipapirer. det fører bl.a. til at amerikanske storbanker får råderetten over en stor del av beløpet. De låner det ut på nytt og gjør grov profitt.

«Norske» kapitalister syns dette er urimelig. De vil ha kloa i statsformuen sjøl, slik at de selv kan investere i utlandet slik at de får profitten.

Trygve Tamburstuen er den norske politikeren som klarest har gått i breisjen for de «norske» kapitalistenes profittinteresser. Han står på Arbeiderpartiets Oslo-liste til Stortingsvalget, og skriver følgende i Aftenposten 25. mars 1985:

Behov for offensiv bruk av valutareservene

Mandag 25. mars 1985 *Aftenposten*

Av adm. direktør Trygve Tamburstuen, ARCO Norway

I løpet av de siste måneder har vi endelig fått enkelte utspill om en offensiv bruk av deler av våre valutareserver, vår oljekapital.

Desavrerre er vi sent ute med utspillene. — kanskje er vi allerede i ferd med å miste en historisk sjanse. Men vi er selvfølgelig nødt til å konsentrere oss om hovedspørsmålet: Hva kan vi gjøre nå?

Enkelte av oss har snakket om dette i 6 — 7 år. Per Kleppe tok det opp som finansminister i 1978, og i industrimeldingen i 1980 ble det antydning til tiltak. Etter regjeringsskiftet er lite skjedd, — bortsett fra at bl.a. Finn Lied har understreket nødvendigheten av å bruke valutareservene som vekstimpuls. Reaksjonene er stort sett uteblitt, eller de har vært preget av motforestillinger.

Det som i stedet har skjedd, er delvis at interessante norske bedrifter er blitt kjøpt opp, — og at vi derved har sluppet fra oss mange viktige vekstimpulser i seg selv, — og delvis at vi gjennom passive kapitalplasseringer i utlandet har stilt vår kapital til disposisjon for andre, som så i sin tur har brukt disse pengene i en bevist strategi for sitt eget næringsliv.

Det må selvfølgelig skytes inn at enkelte større norske bedrifter har vært meget offensive i sin internasjonaliseringspolitik, — Elkem, Hydro og Norsk Data er gode eksempler i så måte. Men dette har skjedd mer på tross av, enn som en følge av, en norsk strategi.

Hva skyldes så denne åpenba-

re mangel på evne til å utnytte en unik mulighet?

Det er flere årsaker.

Den norske folkesjæl og vår mangel på internasjonal erfaring er én.

Et allfor lite miljø for reell industriell tenkning er en annen. Besynderlige forestillinger om forholdet stat/privat er en tredje. Jeg kaller det besynderlig, fordi det enkelte faktum her er at vi jo snakker om *samfunnets* midler.

Mangel på evne til å finne organisatoriske løsninger på kapitalkanaliseringer og mangel på dristighet, en nasjonal mangel på evne til å ta høyde er ytterligere årsaker.

Selvfolgelig må mange virkemidler tas i bruk i en nasjonal internasjonalt samarbeidspolitikk.

Men bruk av deler av valutareservene for å kjøpe utenlandske bedrifter eller eterlandeler i slike er på kort sikt utvilsomt det mest effektive virkemiddel.

• • • • •
Det vi toreslo i industrimeldingen i 1980, var etableringen av et eget statlig eller halvstatlig investeringselskap for dette formål.

I dag ville jeg gått lenger og sagt: Slå sammen Industribanken og Industrifondet, inviter med private kredittinstitusjoner og la oss lage en slagkraftig norsk industriell investeringsbank. 60/50% eid av stat og private. La denne investeringsbanken få disponere et grunnbeløp på 20 milliarder som stilles til rådighet i form av risikokapital for norske bedrifter, som vil satse ut.

La oss velge 5 — 10 internasjonale satsingsområder og kjøpe oss inn, basert på et 5 — 10 års program.

• • •

Bare for tankeeksperimentets skyld, la oss se hva vi kan oppnå:

Elektrisk Bureau kan kjøpe seg inn i dominerende posisjon i LM Ericsson.

Kvæerner kan kjøpe seg inn i ASEA.

Statol kan kjøpe seg dominerende innflytelse i et internasjonalt oljeselskap.

Hydro/ÅSV kan kjøpe seg inn i Reynolds eller Kaiser.

Selmer — Sandegruppen kan kjøpe seg inn i amerikansk entreprenørvirksomhet med tyngde.

En norsk gruppering kan kjøpe seg dominerende innflytelse i Nestlé.

Kongsberg Våpen kan kjøpe Schlumberger.

Actinor kan kjøpe Ciba/Geigy eller Roche.

Dyno kan kjøpe seg inn i Bayer.

Norsk Data/mikroelektronikkbedrifter kan kjøpe seg inn i japanske, franske eller amerikanske data- og elektronikkbedrifter.

Hvorfor denne oppkjøpspolitikk?

Jo, helt enkelt fordi det å kjøpe seg inn vil gi en meget raskere og meget mer effektiv reell internasjonalisering av norsk næringsliv, enn den lange veien, med trinnvise etableringer og oppbygging.

Vi har kapitalmulighet og bør utnytte denne fordel. Og vi har ikke minst et kapitalgrunnlag som gjør at kapitalen kan stilles til rådighet for bedriftene i form av reell risikokapital, som er det bedriftene trenger.

Vi må nå kjenne vår besøkelsestid. Vi må skjære gjennom og finne løsninger på de organisatoriske oppgaver dette stiller oss overfor.

Fremtiden vil demme oss hardt om vi lar denne historiske chance gå fra oss!

Det tidligere statssekretær Trygve Tamburstuen legger fram her, det er en tradisjonell imperialistisk tankegang. Han mener overskuddet i Norge er blitt så stort at det kan gi maksimal avkastning bare hvis de blir investert i *utlandet*, bare hvis Norge kaster seg inn i konkurransen med andre imperialister på det imperialistiske verdensmarkedet.

Utbytting av fattige land

Det finnes ingen virkelig opposisjon mot denne politikken i Stortinget. Det ene lovvedtaket etter det andre som trengs for «tilpasse» skole-, helse- og sosialvesen til kapitaleksportpolitikken, sklir enstemmig igjennom.

Kapitalistene vil selvsagt investere der kostnadsnivået er lavest. Med hjelp av statens utenlandsformue får nå kapitalistene enda større mulighet til å flytte norske arbeidsplasser utenlands. Det blir mer lønnsomt — for kapitalistene. Dette vil føre til at arbeidsplasser forsvinner fra Norge. Men det vil også bety at norsk kapital brukes for å underbetale arbeidere i andre land, f.eks. på Filippinene, i Malaysia i Thailand osv. — der arbeidskrafta er svært billig og ikke er beskyttet mot barnarbeid og 14 timers arbeidsdager.

Pengene som kunne vært brukt for å bygge barnehager i Norge, vil bli brukt til å utnytte barnarbeidere i den tredje verden. Dette er to sider av samme sak. Å kjempe mot kommunale nedskjæringer og kommunal fattigdom betyr derfor å kjempe mot at Norge skal slå seg opp som en større imperialistnasjon. *Det* er den store sammenhengen.

5. Sannheta om «den store skattelettepolitikken»

Før Willoch vant valget i 1981 lova han milliarder på milliarder i skattelette for vanlige lønnstakere. At det løftet er brutt, er alle enige om i dag, men de færreste er oppmerksom på at skatte- og avgiftstrykket faktisk er økt for vanlige lønnstakere i løpet av de siste årene.

At Arbeiderpartiet vil tyne *enda* mer skatt ut av vanlige lønnstakere og pensjonister, det er en mager trøst...

Samtidig som det er gjennomført noen små lettelser i personbeskatninga, har de kommunale avgiftene økt svært kraftig.

Prisen for en heldags barnehageplass er økt fra kr. 543,- pr. mnd. i 1981 til 1165 pr. mnd. i 1985. Bare denne avgifta er altså økt med drøyt 6800 kr. pr. heldagsplass pr. år.

Hva er Ap.s svar på dette?

Det er strømregninga som er den kommunale avgifta som merkes aller mest for alle. Strømprisen har økt mye mer enn inflasjonen hvert år. La oss se på forskjellen mellom Høyre og Ap. Rett etter regjeringsskiftet i 1981 stemte Høyre i Oslo bystyre for å heve strømprisen med 25%, mens Ap. foreslo 18,7 prosent. Slik har det stadig vært. For inneværende år gikk Høyre inn for 17,4 prosent økning, mens Ap. mente at drøyt 14 prosent var passe. Forskjellen er ikke stor.

Siste høst lanserte Ap. et forslag om at alle lønnstakere i Oslo skal betale 24 prosent kommuneskatt, mot 23 prosent nå og i resten av landet. SV og Venstre støtta dette forslaget! Disse tre partiene har også gått inn for en kraftig økning i boligbeskatninga i Oslo.

Fordi både Høyre og DNA er *for* den statlige kapitaleksportpolitikken, er de nødt til å øke skatte- og avgiftsbelastninga på vanlige lønnstakere. Selv om de altså gjør det på forskejllig måte, og selv om Høyre altså er frekke nok til å bruke merkelappen «skattelette». Kapitaleksport og økte skatte r og avgifter er to sider av samme sak. Det henger sammen.

Sporveistakstene er blitt en merkesak for Ap. nå. Nå, drøyt to måneder før

valget har de bestemt seg for å gå delvis inn for tidligere forslag fra RV og SV om å senke sporveistakstene. Det kan da være verdt minne om at det *virkelig store prishoppet* på Sporveien som ble gjennomført så sent som i januar 1982, det var et *fellesforslag fra Høyre og Ap*.

RV: Aksjoner mot avgiftssøkningene

RV har ei helt anna holdning til skatte og avgiftsspørsmålene. Vi ser på dette som klassespørsmål. RV oppfordrer til og støtter aksjoner for å *lette* skatte og avgiftstrykket på vanlige lønnstakere og pensjonister, samtidig som vi krever skatteøkning for den rike overklassen.

En liten sak er typisk: I Oslo er det av sinnrike grunner slik at øverste del av Holmenkollåsen er fritatt for å betale eiendomsskatt. RV foreslo i bystyret 7. desember 1984 at grensa for innkreving av eiendomsskatt skulle flyttes, slik at hele bebyggelsen i Holmenkollåsen ble med. Forslaget fikk de sedvanlige 2 stemmer. (SV har reist et lignende forslag tidligere, men stemte mot nå.)

Et annet eksempel er like typisk: Ved siste budsjettbehandling var det *ikke* flertall i bystyret for å øke barnehageprisene med 30 prosent slik Høyre gikk inn for. Da inngikk Arbeiderpartiets gruppeleder Thorvald Stoltenberg en avtale med Høyre og Fremskrittspartiet om å gjennomføre en såkalt «pakkeavstemning» i budsjettmøtet, slik at Høyre skulle få sin vilje på de enkeltsakene der de hadde bystyreflertallet mot seg. Og slik ble det.

Men Høyre var ikke fornøyd med dette. Rett før avstemninga om kvelden 7. desember, slapp Høyres Ida Fossum Tønnesen katta ut av sekken. *I tillegg* til 30 prosent økning, ville de også innføre ei ordning med «gradert foreldrebetaling» som ville gi ytterligere økning for de fleste foreldres vedkommende. RV's representant Erling Folkvord protesterte skarpt mot dette og forlangte av Ordføreren at forslaget om gradering skulle trekkes tilbake og behandles særskilt i et seinere møte, fordi det ikke var fremma på et tidligere tidspunkt, og fordi ei konsekvensberegning fra administrasjonen ikke var lagt fram for bystyrets medlemmer. Ordføreren valgte motvillig å bøye av for denne protesten fra RV.

Dermed ble det nødvendig å ta opp barnehageprisene på nytt i bystyret både 3. januar og 30. januar 1985. Og foreldreforeninga ved barnehagene fikk tid til å organisere betalingsboikott. Og Arbeiderpartiets «pakkeavstemningsavtale» med Høyre og Frp. ble så massivt kritisert, at Ap. ikke så annen råd enn å bryte avtalen på dette ene punkt. Dermed fikk vi den 30. januar en særskilt avstemning om barnehageprisene som endte med 10 prosent prisøkning istedet for 30 prosent. På et vanlig husholdningsbudsjett utgjør dette ca. 2500 pr. år.

Hadde ikke RV protestert og tvunget Høyre til en midlertidig retrett i bystyret 7. desember, ville ikke saken kommet opp på nytt igjen i neste bystyre-

møte, og det ville vært mye vanskeligere å tvinge Ap. til å gå vekk fra pakke-avtalen de hadde inngått.

For å si det enkelt: Mens Ap. og Høyre er mest opptatt av den statlige kapi-taleksporten og balansen i bykassa, er RV opptatt av å støtte de som slåss for å få husholdningsbudsjettene til å «balansere».

6. Med fagbevegelsen som melkeku — Oslo Ap. og fagforeningene

Arbeiderpartiets bystyregruppe i Oslo har klart å terge på seg svært mange fagorganiserte i løpet av de siste par årene. Ap's beste kort foran kommunevalget i 1983 var at «Oslo trenger en styrmann, ikke en gallionsfigur». Men tidligere statsråd Thorvald Stoltenberg fra Frogner og beste Vestkant har ikke akkurat blitt en slik styrmann som arbeidsfolk i Oslo trenger. Og det har heller ikke vært mye hjelp å hente fra Ap. folka på Stortingets Oslo-benk.

Det er mange Ap-sympatisører som er fortvila over den borgerlige opptreden som mange av deres politikere viser i praksis. Her skal vi bare se på noen få eksempler.

Sviket mot minstepensjonistene

Det er stadig mange som husker DNA-regjeringas løftebrudd overfor minstepensjonistene den gang Leveråsutvalgets innstilling ble behandla. Og det gjør bare vondt verre, når Ap.s kommunalpolitikere i det Høyre-styrte Oslo følger opp, til minste detalj.

Et viktig krav fra minstepensjonistene er at friinntekstsgrensa for å få rett til såkalt «grått kort» skal justeres i takt med økninga i folketrygdas beløp. Når det ikke skjer, er det mange pensjonister med noen få kroner ut over minstepensjonen, som hvert år mister retten til visse former for legehjelp, fysisk behandling, osv.

Et annet viktig krav er at det kommunale tillegget til minstepensjonen — 134 kr. pr. mnd. — skal justeres i takt med prisstigninga. Det har vært uendra siden 1972!

RV har reist disse pensjonistkrava i bystyret flere ganger. Og Ap. stemmer mot, forøvrig sammen med svært mange andre.

Ja i januar 1985 gikk Ap. så langt at de i sosialutvalget stemte *for* et Høyreforslag om at hver minstepensjonist som trenger legehjelp, skal yte kommu-

nen et rentefritt lån på opp til 840 kr.! Kommunen har ei ordning som går ut på at minstepensjonistene slipper å betale egenandelene ved legebesøk og kjøp av blå-reseptmedisiner. Men fra og med 1985 er det ordna slik at pensjonistene må legge ut denne egenandelen for kommunen gjennom hele året, og så, hvis de husker å sende inn kvitteringer, kan de få tilbake pengene neste år! Og Ap. stemte altså for...

Samorg.-opprør mot Ap

Iveren etter å hjelpe Høyre tok helt overhånd i Ap.s bystyregruppe høsten 1984. Da Stoltenberg inngikk en «pakkeavstemningsavtale» med Høyre og Fremskrittspartiet foran bystyrets budsjettmøte, ble det for mye for mange Ap-sympatisører og også mange av partiets medlemmer og tillitsvalgte. For denne avtalen gjorde det mulig for Høyre å få bystyrevedtak på ei rekke Høyre-forslag som *ikke* hadde flertall i bystyret. Tilsammen gjaldt det nedskjæringer og avgiftsøkninger som utgjorde ca. 45 mill. kr.

Også representantskapet i Oslo Samorg. mente at Ap. gikk for langt denne gangen. Et overveldende flertall i Rep.skapet krevde 3. desember 1984 at bystyret skulle følge vanlig framgangsmåte ved budsjettavstemninga, og at «pakkeavtalen» skulle oppheves. I budsjettmøtet i bystyret ble Thorvald Stoltenberg gang på gang konfrontert med dette vedtaket i Samorg., men han unnlot å svare. Han hadde ikke noe svar.

Men han fulgte i alle fall avtalen som var inngått med Høyre til punkt og prikke. Det var viktigere for han og bystyregruppa enn det klare vedtaket fra Samorg. og fra en rekke fagforeninger. Og Høyre fikk sin vilje.

Høyere boutgifter — høyere boligskatt

I 1972 var Husbankens avdragstid 55 år. På slutten av Ap.s regjeringstid var dette redusert til 26 år. Når de nå går til valg på et løfte om 40 års avdragstid, er det bare løfte om en halv retrett.

I 1981 var husbankrenta 7,5 prosent. Dette var 6% prosent *lavere* enn prisstigninga. I tråd med forslag fra Ap. ble renta hevet til 10,5% i 1982. Seinere har Willoch økt Husbankrenta videre til 12 prosent.

Høsten 1984 arrangerte Oslo Samorg. og noen andre samorganisasjoner en aksjonsdag mot Høyres boligpolitikk. Kravet var bl.a. å senke Husbankrenta til 8 prosent.

Men noen støtte fra Ap. fikk de ikke. I Ap.s alternative statsbudsjett for 1985 ble Husbankrenta bare foreslått senka til 10,5 prosent. Med den prisstigninga vi har nå, betyr det at Ap. i 1985 er for at Husbankrenta skal være 4,5 prosent *høyere enn prisstigninga*.

Og også på dette feltet bidrar Oslo Ap. til å gjøre vondt til verre. For å bedre bykassas økonomi, vil Ap. øke eiendomsskatten i Oslo kraftig. Til tross for

navnet som kan tyde på noe annet, er dette i all hovedsak en ren boligskatt. Den må betales av alle som bor i Oslo. De som bor i leiegårder må nemlig betale gårdeiers eiendomsskatt over egen husleie. Å øke eiendomsskatten i dag, med nåværende skatteregler, betyr å flytte penger fra husholdningsbudsjettet og til bykassa.

Ap. — og SV — har alltid stemt mot RVs forslag om at boliger opp til og med Husbank-standard skal være fritatt for skjerpning av eiendomsskatten.

Med NAF og Høyre mot de kommuneansatte

Våren 1984 gjennomførte sosialminister Heløe sitt angrep på retten til å bruke egenmeldinger ved sykefravær. Men sosialministeren kunne ikke gjøre annet enn å endre statlige forskrifter som fastsetter hvor mange egenmeldinger arbeidsgiverne er *forplikt*a til å godta. Hvorvidt det skal være flere, er et spørsmål om avtaler i hver bedrift.

Bl.a. Nordland fylkeskommune og Sør-Trøndelag Fylkeskommune har vedtatt å beholde 6 egenmeldinger som før.

Men ikke slik i Oslo. Det er Lønnsutvalget som er det politiske organet som håndterer slike saker. Der sitter Høyre, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Og det er et *enstemmig* lønnsutvalg som har redusert retten til egenmeldinger fra 6 til 4. Da Rød Valgallianse reiste denne saka i bystyret i mars 1985, var det en meget beskjemmet Anne Marie Tannæs (Ap) som ikke kunne gjøre annet enn å si at hun helst ikke ville snakke om det som var skjedd. Fra SVs side ble det ikke sagt noen ting, selv om deres medlem i Lønnsutvalget, Gunnhild Emmanuelsen, var til stede på dette bystyremøtet.

Bryggearbeidere — nei takk!

I Oslo Bryggearbeiderforening har ikke Ap. så veldig mye å hente om dagen. Ap.s bystyregruppe har nemlig drevet et dyktig spill for å hindre at Bryggearbeiderforeninga skulle få gjøre bruk av sin lovfesta rett til en fast plass i havnestyret.

«Faginstansenes og valgkomiteens enstemmige innstilling er satt til side *grunnet manipulering fra Oslo Arbeiderpartis representanter*» skrev Bryggearbeiderforeninga 2. april 1985 i et brev til Formannskapet.

I bystyrets møte 5. juni tok Rød Valgallianse et krasst oppgjør med Arbeiderpartiets forsøk på å ta fra Bryggearbeiderforeninga rettigheter som tilmed er lovfesta. Erling Folkvord (RV) spurte om dette er takk for sist fra Ap. fordi Bryggearbeiderforeninga bl.a. forlenget har sagt opp det kollektive medlemskapet i Ap.

Han fikk ikke svar, men talere fra Ap. prøvde å dekke seg med en påstand om at det var inngått en avtale mellom Transportarbeiderforbundet sentralt og Kommuneforbundet om å ta fra Bryggearbeiderforeninga en plass i Hav-

nestyret. På dette punktet fikk Ap. støtte av SV i avstemninga.

Men dette var en slags nød-bløff. Nestleder i Transportarbeiderforbundet, Vigtor Folvik, opplyste til RV's bystyregruppe 10. juni at det selvsagt *ikke* finnes noen slik avtale med Transportarbeiderforbundet.

Saka er en klar demonstrasjon av at fagforeninger som ikke vil være økonomisk og partipolitisk melkeku for Ap., de kan ikke regne med annet enn å bli motarbeida av partiet. Dette er Ap.s «faglig-politiske samarbeid» i et nøtteskall.

Kriseforliket 1984

I mars 1984 la Høyre-ledelsen i Rådhuset fram svære planer om reduksjoner på det budsjettet som nettopp var vedtatt. Diskusjoner i rådhusets aller innerste rom om hvordan de skulle lanseres overfor de fagorganiserte resulterte i følgende:

Det ble laga en 4-mannskomite, bestående av 3 Arbeiderpartifolk og bare en Høyremann. Finansrådmann Bernt H. Lund, kommunalråd Arne Kvalheim, kommuneforbundssekretær Frank Brusnell og tilslutt høyremann og varaordfører Hans Svelland.

ARBEIDERBLADET TORSDAG 15. NOVEMBER 1984

- Pinlig for Thorvald

Arbeiderpartiets gruppeleder i bystyret i Oslo, kommunalråd Thorvald Stoltenberg, har brukt kom-

munens frankeringsmaskin til å finansiere utsendelsen av partiets alternative Oslo-budsjett til en rekke fagforeninger i hovedstadsområdet. Dermed er en god del utgifter som skulle vært betalt av Arbeiderpartiet, blitt belastet driftsbudsjettet til Oslo Rådhus, hevder Rød Valgallianses bystyrepresentant Erling Folkvord i en interpellasjon som er fremmet til bystyrets møte 21. november.

Bedre bruk av hver kommunale krone, var en av de viktigste parolene i Ap.s alternative 1985-budsjett for Oslo. Men det var litt flaut at Stoltenberg brukte flere tusen kommunale kroner på å få sendt partimateriell til fagforeningene.

Dette resulterte i det kriseforliket som Høyre og Ap. sammen prøvde å tre nedover hodene på kommuneansatte og andre. Det var motstanden mot denne kriseforlikspolitikken — klassesamarbeid i sin mest ekstreme form — som i løpet av våren skapte aksjonen «La Oslo Leve».

Men tross dette. Store nedskjæringer ble vedtatt, og mange stillinger ble inndratt. Uten Arbeiderpartiets hjelp hadde det neppe vært mulig.

Lydig mot Høyreregjeringa til det siste

Den «Rettedalspakka» som Oslo bystyre fik servert senhøsten 1984 er det verste statsdiktatet som Oslo kommune noen gang har vært stilt overfor. Et løfte om kanskje å betale ut et statstilskudd på 180 mill. kr. blir fortsatt brukt som brekkstang for å tvinge igjennom nedskjæringer i driftsbudsjettene og ren rasing av kommunens investeringsplaner i eldreomsorg og på andre sektorer. Slik er det virkelige innholdet i Rettedalspakka, men les her hva Arbeiderpartiet sier i et forslag de la fram for bystyret, med støtte fra Venstre og SV:

«Oslo bystyre finner det gledelig at statlige myndigheter nå innser behovet for økte overføringer til de store byene. Det er imidlertid langt igjen før Oslo får overføringer på linje med andre fylker og kommuner, noe som er grundig dokumentert i formannskapets tidligere brev til Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Oslo bystyre er likevel beredt til å legge fram en plan som i løpet av 3—4 år kan bringe kommunenes økonomi i balanse. Men en forutsetning for dette er at kommunen stilles fri i fastsettelsen av sine inntekter. Oslo Bystyre ber derfor om anledning til å øke kommunens skattøre med ett øre, i første omgang for en periode på tre år. Bystyret ber også om adgang til å oppjustere takstgrunnlaget for eiendomsskatt med 100%.

Når Høyre og kommunalminister Rettedal har slike «motstandere» i Oslo bystyre, hva slags behov har de da for støttespillere?

Hva slags parti er Ap.?

Mange støtter Ap. på grunn av partiets navn og tradisjoner. Det er tross alt et *arbeiderparti*. Og folk er jo mot Willochs politikk og ønsker noe anna.

De eksemplene vi har nevnt her, er bare noen blant svært mange som viser at Ap.s politiske praksis ingenting har med arbeiderklassens interesser å gjøre. Viss ikke fagforeningene er villige til å være lydige redskaper og melkekyr for Ap. da har ikke partiet bruk for dem. Da blir de «straffa» slik som Bryggearbeiderforeninga opplevde. I dag har dette «arbeider»-partiet 5 plasser på stortingets Oslo-benk og 32 plasser i Oslo bystyre. Om de får en mer eller en mindre, vil det knapt merkes. De sitter fast i høyre-politikk til opp over øra, uansett.

7. Skal Oslo stille krav til staten?

Ingen kommunalminister i etterkrigstida har trådd til med mer diktatoriske metoder overfor Oslo kommune, enn kommunalminister Arne Rettedal. Til tross for at de godtar dette, later de fleste partiene som om de er *for* å stille økonomiske krav til staten. Økonomiske krav som deres partifeller på Stortinget *aldri* har reist.

Dobbeltmoral er et svakt uttrykk.

RV står på to bein

Det er RV som har reist den politiske debatten om den statlige utplyndringa av Oslo kommunes økonomi. RV's linje kan sammenfattes i to hovedpunkter:

— Vi reiser krav om forbedring av statstilskudsreglene på ulike områder, og foreslår at Oslo kommune skal «ta seg til rette» ved å holde tilbake penger som staten krever innbetalt til statskassa.

— Vi krever lovendringer og andre tiltak for å tvinge Oslos styrtrike overklasse til å yte aldri så lite til felleskassa.

Men vi er også klinkende klar over at *ingen slike krav* kan vinne fram uten masseoppslutning og aksjoner. Derfor legger RV så stor vekt på å informere folk og på å oppfordre til aksjoner.

Høyre-bløff

I oktober 1984 ble en Høyre-brosjyre delt ut i postkassene i Oslo. Under overskrifta «Willoch lover hjelp til Oslo», kunne vi lese:

«Oslo har fått regjeringens forsikring om at byen vil få den hjelp som er nødvendig i løpet av høsten. Det vil dermed ikke komme på tale å skjære ned på antall ansatte, eller kommunal innsats som vil redusere nødvendig hjelp og service til byens befolkning».

Som kjent gikk Høyre like etter i bresjen for nedleggelse av Kroghstøtten med 65 senger spesielt innretta på rehabiliteringstiltak overfor gamle pasienter. Skal vi tro Høyres ord, er Kroghstøtten *ikke* «nødvendig hjelp og service til byens befolkning».

Denne saken viser i et nøtteskall hva som er Høyres praktiske politikk. I

september 1984 var de med og sendte et brev til regjeringa med bønn om at statstilskuddene til Oslo skal økes med ca. 570 mill. kr. i 1985. Så framstiller de det overfor befolkninga, som om de har fått «forsikringer» om at bønnen blir hørt. Og så, når staten dikterer og krever nye nedskjæringer, da går Høyre-politikerne til angrep på sykehus og hva det ellers er som må legges ned.

Skattefordelingsfondet

For 10 år siden var Thorvald Stoltenberg, statssekretær for Arbeiderpartiet. Nå er han gruppeleder i bystyret. Den regjeringa han arbeida for i 1975 ga et løfte om å bruke statens oljeinntekter til å bedre kommunenes økonomi kraftig.

De sa rett ut at lønnstakerne skal slippe å betale inn penger til skattefordelingsfondet:

«Fellesskatten vil etter dette etterhvert falle bort. Skattefordelingsfondets inntekter erstattes da med direkte bevilgninger over statsbudsjettet».

Allerede i 1975 var kommunenes driftsunderskudd et stort problem. Og regjeringa slo fast følgende:

«Det framgår av ovenstående at regjeringa er innstilt på å styrke inntektsgrunnlaget i kommunene på en slik måte at det skulle være rimelig over noen år å redusere eller avvikle de store underskottene.»

Ord og handling

I Finansrådmannens forslag til Oslo-budsjett for 1976 ble det nokså optimistisk henvist til disse løftene. Men de ble aldri fulgt opp i praksis. AP-regjeringas og H-regjeringas seinere politikk ble det stikk motsatte. Fellesskatten til Skattefordelingsfondet ble *økt*.

Under siste budsjettforhandling i bystyret foreslo RV at Oslo kommune skal holde tilbake en del av de pengene som skal inn til Skattefordelingsfondet. Det gjaldt følgende tre beløp:

- det statstilskuddet til grunnskolen som Oslo taper fordi tilskuddet *ikke* blir beregna av de virkelige utgiftene.
- et tilsvarende beløp for Grunnskolen
- det beløpet som Oslo taper fordi byen ikke får tilskudd til kollektivtransporten på linje med andre fylker.
- Disse forslagene fra RVs gruppe fikk bare støtte fra RV selv og Venstre.

AP er bundet opp

Høyre tør ikke gjøre noe annet enn å lystre sin egen regjering. Og APs bystyregruppe viser også i praksis at de fortsatt bøyer seg for et av de aller siste regjeringsvedtakene fra Gro Harlem Brundtland i september 1981. (Da var Stoltenberg blitt regjeringsmedlem.) Regjeringa behandla nemlig Oslos øko-

nomi og slo fast at det «neppe kan regnes med en samlet justering som gjør at Oslo kommer gunstigere ut i sitt finansielle mellomværende med staten». Oversatt til norsk betyr det: Den pengestrømmen som går fra Oslo og til statskassa, skal fortsette å flyte like stritt som før.

I sitt siste langtidsbudsjettforslag anslår finansrådmannen i Oslo denne pengestrømmen til å utgjøre ca. 15 milliarder kr. pr. år. Dette er det som litt forenkla kalles «statens overskudd på Oslo».

8. En nullskattyter på skattesnyterjakt og andre saker.

8.1. Et aksjonsprogram mot skattesnyteri møter sin endelig.

Når tjuven roper «'stopp tjuven» er det grunn til å lytte med en god posjon skepsis.

I dag vet alle at de «lovlige skatteunndragelsen» er et mye større problem enn de «ulovlige». Derfor var det mange som venta spent på resultatet da Hans Svelland, Oslos varaordfører og Oslo Høyres mest kjente nullskattyter, gikk inn for et «Aksjonsprogram mot skatteunndragelse». Svelland klarer år etter år å heve en kommunal gasje i 300 000 kroners -klassen uten å bli avkrevd så mye som et øre i inntektsskatt eller formuesskatt.

Men i bystyrets møte 7. desember 1984 gikk han endelig inn for et «Aksjonsprogram mot skatteunndragelse». I utgangspunktet var det et bra forslag, men før det ble vedtatt hadde Svelland og hans skatteunndragende meningsfeller fjerna alt innhold unntatt overskrifta og følgende:

«Det foreslås at Oslo kommuen snarest tar saken opp med likningsdirektøren og *drøfter former for samarbeid om et aksjonsprogram. . .*»

Så gikk «saken» sin gang i den kommunale kverna og alle Svelland'er ventet på resultatet, som ble et brev fra Kemneren med følgende konklusjon:

«Slik regnskapskontrollen er organisert, kan ligningssjefen og kemneren vanskelig se noen interessante nye former for samarbeid mellom ligningskontoret og kemnerkontoret ut over det som allerede er til stede».

Og Oslos nye finansrådmann Viggo Johannessen satte et naturlig punktum før «saken» ble lagt fram for politikerne på nytt: «Finansrådmannen henholder seg til kemnerens redegjørelse og *foreslår at saken tas til orientering*»

Og det betyr, oversatt til enkelt norsk:

Bestyret ba bare om ei «drøfting». Den har nå skjedd. Ingenting annet bør gjøres. De legale og de illegale skatteunndragerne skal få leve i fred. En av de førstnevnte er jo varaordfører.

Vi venter spent på neste episode. . .

8.2. Når kapitalister krymper strømregninga.

Det er mange som sliter med strømregningene om dagen. Bystyrets vedtak før jul om 17 prosent prisauke ødelegger mange husholdningsbudsjetter.

Men det finnes utveier.

Det er egentlig lett å «få ut penger» fra Oslo kommune. Men du må ikke gå veien om Sosialkontoret. Og du må selvsagt være en betydningsfull person innen Oslos borgerskap. Slik at du lett kommer til forståelse med klassefrendene i Rådhuset.

Her er historia om hvordan bedriftene til O. Mustad & Søn A/S på Tøyen og Lilleaker fikk gratis strøm i 28 år.

Salig oldefar Mustad kjøpte Kjelsaas Brug i 1880-åra. Mens industrialiseringa skjøt fart var råderetten over vannkrafta viktig for dem som skulle gjøre seg enda rikere ved hjelp av arbeidskrafta til Oslos raskt økende arbeiderklasse.

Men tidene skifta. Kapitalismen og teknologien utvikla seg. Vannkraft ble avlegs. Og Mustad solgte fall-rettighetene som tilhørte Kjelsaas Brug, til Oslo kommune i 1947. Til gjengjeld skulle bruket få gratis erstatningskraft. Men det fikk ikke Mustad glede av særlig lenge. Han flytta virksomheta si til Tøyen allerede fem år seinere. Og dermed skulle saken vært avslutta, ihvertfall når det gjaldt gratis strømlevering.

Men Mustad mente det annerledes. Selv om gratisstrøm-avtalen var helt entydig knytta til Kjelsaas Bruk; dette er stadfesta ved en dom i Oslo Byrett, så snakka Mustad med Teknisk Rådmann i 1952 og ble enig om at gratisleveransene skulle fortsette. Og det gjorde de i 16 år, helt til Mustad flytta fabrikk til nåværende lokaler på Lilleaker i 1968. Da ble det et avbrekk.

Men 12 år senere, juni 1980, var det en våken person på Mustads økonomiavdeling som grep inn. Det ble gjort en henvendelse til Oslo lysverker med krav om erstatning fordi gratisleveransene var litt avbrutt i 1968! Og noen uker senere kom svaret: En vakker sjekk fra Oslo Lysverker til O. Mustad & Søn A/S pålydende kr. 217 174,18.

Og dermed var bedriftseierne i Lilleakerveien 4 fornøyd. Det er sånt som virkelig forbedrer konkurransevnen.

Du lurer kanskje på hvorfor denne saken ikke har vært kjent før? Svaret er enkelt: Slike saker er «unntatt fra offentlighet» i Oslo kommune. Milde gaver fra kommuneledelsen til deres beste venner i borgerskapet behandles alltid på såkalt «blått møtekart».

(Gratisleveransene til Mustad & Søn er stoppa opp nå.)

Ettersom avisene nå i sommer er opptatt av korrupsjonssaker — det begynte med Lorentzen i Bergen og fortsatte i Bærum — vil vi understreke at *dette* ikke er en sånn sak. Dette dreier seg om den *vanlige* forskjellsbehandlingen til iordel for enkelte mektige, sånt som gjøres uten noen godtgjørelse andre veien.

Gjennom sine snart 10 år i Oslo bystyre har RV gravd fram en del saker av dette slaget. Vi mener folk skal få vite hva som skjuler seg bak maktas og Rådhusets fasade. Når RV blir representert på Stortinget skal vi ta fatt på en ny etappe med å vise fram det som er innafor ytterveggene i Storting og regjeringsbygg.

8.3 RV, SV og Venstre — ulike syn på listesamband i Oslo.

Valgordninga i Norge favoriserer de store partiene — og særlig AP er kraftig overrepresentert på Stortinget. Mens RV holdes utafør — til nå — og andre små partier er underrepresentert. Dette er udemokratisk. I mai tok RV i Oslo kontakt med SV og Venstre om mulighetene for å gjøre noe med dette. Vi gjengir pressemeldinga fra RV:

Skal sistemandatet i Oslo gå til Høyre eller Fremskrittspartiet? Eller skal RV, SV og V ved et listeforbund kjempe om et sistemandat i høstens stortingsvalg?

Det er RVs 1. og 2. kandidat i Oslo — Jorun Gulbrandsen og Liv Finstad — som i et brev til Oslo SV og Oslo Venstre stiller dette spørsmålet, og foreslår et listeforbund mellom de tre partiene ved høstens stortingsvalg. Dersom ikke både SV og V er interessert i et listeforbund, er RV villig til å diskutere listeforbund med ett av partiene:

Ingen politisk tilnærming

Bakgrunnen for forslaget er den udemokratiske valgordningen som favoriserer de store partiene på bekostning av småpartiene. I brevet fra RV blir det understreket at henvendelsen ikke innebærer noe ønske om en politisk tilnærming mellom de tre partiene. Forslaget er utelukkende et tiltak mot en urettferdig valgordning, og innebærer ikke at velgerne inviteres til å stemme på en «trepartiliste». Også med et listeforbund vil de tre partiene drive valgkamp for seg selv — listeforbundet er bare en måte å telle opp stemmene på *etter* at valget er over, heter det i invitasjonen fra RV.

Tre alternativer

I Oslo kreves det ca. 14 000 stemmer for å få et stortingsmandat, og ca. 30 000 stemmer for å få to mandater. I brevet til SV og V skisserer RV tre alternativer når det gjelder listeforbund.

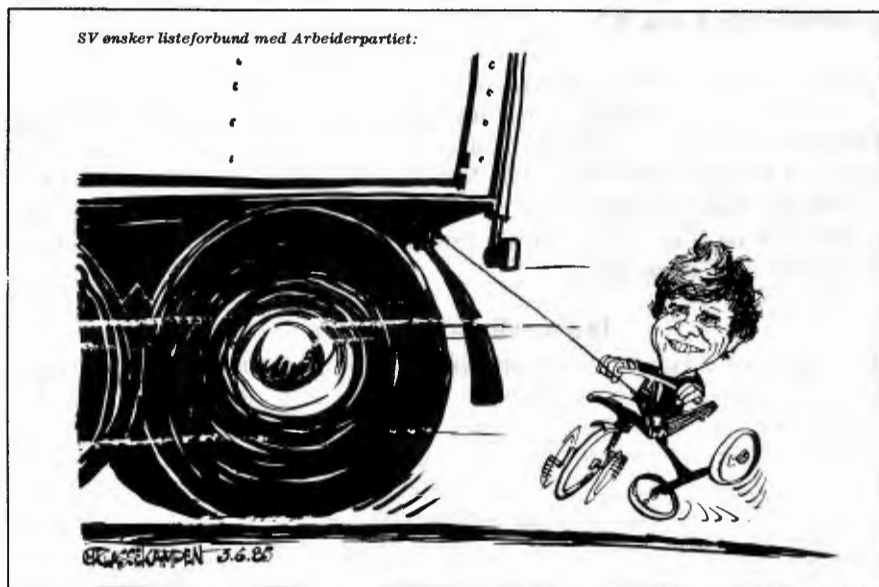
Det første alternativet er at alle de tre partiene blir enige om et listeforbund. Tilsammen hadde de tre partiene ca. 35 000 stemmer i kommunevalget i 1983. Mandatet som dette alternativet vil gi, vil gå til ett av de tre partiene. Om det er Jorun Gulbrandsen, Kristin Halvorsen eller Odd Einar Dørum som kommer på Stortinget bestemmes av hvilket av de tre partiene som får størst framgang i valget.

Det andre alternativet er et listeforbund mellom RV og SV, som tilsammen fikk ca. 28 000 stemmer i 1983. Ut fra siste kommunevalgresultat er det SV som ligger nærmest til å erobre et ekstramandat i konkurranse med RV, men RV har også mulighet til å erobre mandatet dersom partiet får en viss framgang.

Det tredje alternativet er et listeforbund mellom RV og V, som tilsammen hadde ca. 16 000 stemmer i 1983. Om man legger resultatet fra kommunevalget i 1983 til grunn, er Venstre nærmest mandatet. Det er imidlertid ikke mange stemmene som skiller RV og V i oppslutning i Oslo.

RV tar sjansen

I invitasjonen til SV og V peker RV på at et listeforbund — enten det er mel-

lom alle de partier eller bare to — vil sikre en mer rettferdig representasjon på Stortinget. RV slår fast at valgkampen mellom de tre partiene vil bli like hard med som uten et listeforbund. Men et listeforbund har fordelene at det gir RV eller V reell sjanse til å få stortingsmandat i Oslo, mens SV ved en slik ordning vil ha mulighet til å få to mandater. RV er villig til å ta denne sjansen, heter det i invitasjonen til de to andre partiene.

SV sier nei

Venstre har ikke svart. Mens SV har avvist invitasjonen. I svaret skriver SVs leder Theo Koritzinsky bl.a.:

«1. SV er et demokratisk og sosialistisk parti, og vi har alltid distansert oss fra udemokratiske og totalitære retninger i arbeiderbevegelsen. Vi betrakter AKP(m-l)/RV som representant for disse udemokratiske strømningene, både vurdert ut i fra m-l-bevegelsens egen praksis og ut i fra bevegelsens plassering i den stalinistiske teoretiske og politiske tradisjon. SV kan ikke inngå et valg-samarbeid med et parti som bl.a. seriøst diskuterer om SV skal være tillatt i et sosialistisk Norge ledet av AKP(m-l).

2. SV vil i dette valget inngå evt. listeforbund ut i fra en politisk begrunnelse: å hindre en ny borgerlig regjering. Oss bekjent er dette spørsmålet relativt likegyldig for RV, og deres brev inneholder heller ikke andre politiske grunner for hvorfor dere ønsker et listeforbund med SV.»

Den tredje begrunnelsen er at svært få av SV's velgere har RV som «annenpreferanseparti.»

8.4 Oppheving av innvandringsstoppen?

De siste par åra har vi flere ganger opplevd at Arbeiderparti-politikere innrømmer at den norske innvandringsstoppen har fungert rasistisk. Det er innvandrere fra den tredje verden — med mørk hudfarge som stenges ute.

Det er verdt å minne om at det var ei Arbeiderpartiregjering som innførte innvandringsstoppen og opprettholdt den så lenge de satt med regjeringsmakta. Og selv i opposisjon har ikke noen av AP's stortingsrepresentanter foreslått å oppheve den rasistiske innvandringsstoppen. Hvorfor gjør de ikke det når de synes den er så ille?

8.5. Høyre hindrer Sør-Afrika-boikott.

I januar 1985 — 11 måneder etter at RVs Liv Finstad først reiste saka — ble det fatta bystyre-vedtak om en rekke anti-apartheid-tiltak. Men Høyre ville det ikke slik.

Den viktigste saka — om havneboikott mot transport til og fra Sør-Afrika

ble etter mye om og men, sendt over til Fiskeridepartementet til godkjenning. Og deretter til Justisdepartementet. Og 19. april 1985 kom svaret: Justisdepartementet «tolker havnelovens §16 slik at den ikke hjemler de forskrifter som Oslo havnevesen har forelagt for godkjenning i brev av 20. februar 1985».

Sagt på norsk: Justis- og Fiskeridepartementets fortolkninger går ut på at det i Norge ikke er lovlig å gjennomføre en havneboikott mot Apartheid-regimet i Sør-Afrika!

Og dermed er åpenbart Ordfører Nordengen og hans partifeller fornøyd. Bystyrets flertallsvedtak er ingenting verdt. Det trengs helt andre tiltak for å få stansa Sør-Afrika-trafikken på Oslo Havn.

forts. fra 2. omslagsside

omsorgen i Oslo. De nevnte aldri denne saka.

Men hvis en **stortingsrepresentant** fra RV hadde henvendt seg om det samme, skulle jeg tro at det var vanskeligere for media å stenge oss ute gang på gang!

— Vi skal stille forslag! Mange partier har likelydende og vakre ord om hva de vil. Men de stiller ikke forslag som betyr handling. Ingen har stilt forslag om 6-timers normalarbeidsdag! Det skal RV gjøre. Stemmer andre for, er det bra for dem saka gjelder. Stemmer de imot, er det en nyttig erfaring for mange.

Uansett: Det er tydeligvis RV som må på Tinget for at slike forslag i det hele tatt skal bli stemt over!

— Nei, Sovjet er ikke sosialisme! Mange mennesker i Norge trur at RV og AKP er for Sovjet. Og folk vil ikke ha det som i Øst-Europa. Det vil ikke vi heller! Når vi er på Stortinget, kan vi lettere få forklart til media hva vi mener: At sosialismen er et samfunn der folk sjøl styrer utviklinga ut fra hva som tjener folk best. Mens i vårt samfunn er det hensynet til pengesekken og profitten som styrer utviklinga.

Å stemme RV er virkelig ikke bortkasta. RV har et helt annet utgangspunkt for å ville være på Stortinget enn alle de andre partiene. Det eneste virkelig nye som kan skje på Stortinget, er **ikke** at det blir noen flere eller færre fra SV, AP eller H. Den store forskjellen består i om RV kommer inn med **én**!

Hilsen Jorun Gulbrandsen

KAST IKKE BORT STEMMEN DIN

Det er 15 seter på Stortingets Oslo-benk. De fleste av dem blir ikke påvirka av valget. Det er «sikre plasser». Men noen få blir det kamp om.

Dette heftet gir råd til deg som ikke vil kaste bort stemmen din. En stemme til en som motarbeider deg, det er en bortkasta stemme.

Men hva er det egentlig de gjør, de 15 som i de siste 4 åra har sittet på «Oslo-benken»? Vi har leita fram noen av svara og håper det gir grunn til ettertanke.

Pris kr. 10,-

